КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(СВЕТ)

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ | № 37 (4329). | ШОАТТА, 28 март, 1970 ш. | Мах 2 кеп.

МЕХКДАЬТТА ШИ КIЕЖ ТЕХАЙ

Йоккха къахьегама котало яьккхай укх деношка «Грознефтеразведка» треста октябрьски контора буруадеттарашa. Гудермеса № 163 йолча скважинера йоккха мехкдаьтта кIеж техай. Цу скважинина буруа техар я буруадетта мастер Орепин Александр Ильич кертIа латта коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю бригада.

Скважина дийнахьи бусий лу мехкдаьтта 800 тонн я. Гудермеса мехкдаьтта доаллача мальбузеьарча участие эггара хьалха теха мехкдаьтта кIеж я из.

М. ЛЕВИН,
тха штата воаца корр.

* * *

Ленински къахьегама вахте эттача Карабулакски контора буруадеттарашта боккха кхаъ хилар селхан, 27-ча марта, № 157 йолча скважинера кIелерча малашкара йоккха мехкдаьтта кIеж техай. Дийнахьи бусий скважина лу мехкдаьтта 60 тонн я. Скважинена бурув тохача а из тохнача а хьинара къахьийгар буруадеттача мастера М. Ф. Трусова, буруадеттараша И. Кузнецова, А. Турина, И. Попова, А. Хатаргурова. Карабулаке укх шера эггара хьалха теха мехкдаьтта кIеж я из.

А. БАНАЛЮК,
тха штата воаца корр.

ЗВЕНЬЕВОЙШ ДАГАБУВЛ

ДОШ КХОАЧАШДЕРГДА

Шийтта шу мара даьннадац ер са Казахстане Кустанайски областе цхьан зIамигача колхозе болх бе воалача хана. Кхашкарча балхий говзал цига Iомайкр аз. ХIаьта цига Iомадаьр дика накъа даьлар сона Нохч-ГIалгIайчу цIавеча. 1958 шера денз вай республике «Лермонтовский» совхозе болх беш ва со. Цу хана бригадир вар со. 1965-ча шера хIара гектара тIара 42 центнер хьажкIаш чуера тха бригада кхаш лелалдерши. Цхьабакъда, цул тIехьагIа лохбала болийбелар бригада кхашкара чукхухьаш хинна хьажкIий хьувкъам.

Цхьабакъда, тха бежках хинна зIама хапар ва. Духхьала тхох тийша вацар хьажкIаш хьувкъаелга. Боахама кулгалхошкара зокхха тIо эш. Масала, хьажкIаш чуэна йолаелча техника тоъаш ца хиларах уж чуйна ца йоалаш ши бутт а кхы дукхагIа ха йоалар, цудухьа дукха йоаржа хьажкIаш, тIаккха хьувкъам лох ма лой.

1968-шера денз хьажкIаш лелаеча звенона кулгалдеш ва со. ХIара шера бIаьсти ялаледьа дукха хьалха вIашагIйол тха звено, укх масседк шера цхьа саг мара хуца ца луш хьайоагIа из. Цудухьа пах вIашо дика боаваш, малагIчоа малагIа дикагIа карагIдарга, малагIча балха говзал дикагIа карагIзавйй хоиш ба. Цхьайна санна цхьаннена хало тIакхьачача цунна новкъостал де лаI сенна массева а кийча дул. ХIаьта цо зIабоалабйна балх юкъагIабита, е из во бань моттиг хилаш звене. Цудухьа шерагара шерага дикагIа хьувкъ звенос хьажкIаш. Шетта, дIадахача шера Iаламо дукха халонаш гIоттайна тхона. ТIехьайнса ера бIаьсти, хIаьта вахин кьыча лоалахарча участкашка догIа делхача хана тха кхай тIа футтаройна санна ма тIидам божаяйр Цхьабакъда ша тохача хана Iалама йиццъелаьзар тха участок. ХIаьта а совхоза администрацегара ДДН-45 яха хий летта установкаш а йийла, царна хий техар, агротехнически дикагIа йоача хана удобренеш йолаш. оаcар деш тхоай хьинар кхо на деш къахьегарах 130 гектарах хIаранe тIара юкъера лаьрхIача 30 центнер фуальякъ хьажкIаш чуера звенос. План 25 центнер яр. Цхьабаккъа из хьувкъам хьалхарчул лохагIа бар.

ХIанзарча хьалашка Iаламах тийша цаш кулг вIашкадахала ма гIа йаш ац. Йоккъала духьал оттарa иза ба хIара боахаме санна тха а. Керттердар йолаш йолча торонех, техникaх цийса пайда эцар да. Из дIадех тхотара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК письмос. Юбилейни шера лакха декхар тIаийнад тха звенос. ХьажкIаш дIаюргйолча 150 гектарах хIаране гIара план 25 центнер йолча 40 центнер фуальякъ хьажкIаш гурахь дIадув кIа зIадийна 300 гектарах хIаране план 18 центнер йолча 22 центнер кIан чуда дош денна оаха. Тхоай иза дIакхоачe пох кхоачамбе лага дац тхо. Цудухьа хIанз цIаьхха а оахош юбилейни шерарча хьувкъама лара йоллаш лаьр фуа лоьжаш, тоаде йиш йола тоадеш, хьувкъам лацбара река зерашла лелаш да тхо.

Гурахь денз дукха балдаш даьд оаха кхашка. Зоба лаьтта оахача хана хIара гектара итт-итт тонн долаш кхо диллар, кхокиза центнер минеральни удобренеш тайсар. Гурахь дIадийнача дерригача кIийа минеральни удобренешна подкормка йир. Долаш да звене хьажкIий лакха кондици йола пхьоалгIча класса фу а. ХIаьта дукха ха я звено ши тракторин эррига тIехьатосса инвентари тоаьъ ьвина. БIаьсти йоалашехьа деза мадхаш а тоадеш тIоалал зIакъайлай. Лоаша аьлча, хьажкIаш зIае кийча я звено. ДIайийна хьажкIаш хьатIа маьълиигехьа хьалхара культиваци ен хIара гектара тIа 2,5 центнер юълаш калийна удобренеш тоасаргья. Цу тIулакхо торо хулийтаргья лаккха хьувкъам чуба.

Ате хургаец тха звенона хий лехкача лаьтташка 40 центнер хьажкIаш кхее. ХIаьта а оаха тIаийца декхар кхоачашдергдаьлрах шек вац со.

Дукха ба тха совхозе гIорбьина хьажкIаш лелаерши. Царех ва Къахьегама Ше а Байракха орден лелаю Зазиев Лаьча. Из республике вовзаш дика къахьегамхо а чIоагIа бакъахьаре саг а ва. Цудухьа са звенона кхьо бовзийтIихьех ал Занеев Лаьме кулгалду звено членаш.

Б. МАТАЕВ
Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхози звеньевой, Ленина ордена кавалер.

ИНТЕЛЛИГЕНЦЕ СИЙЛЕН ДЕКХАР

Цкхе болх беш я станок. Конструктора оттаьча чертежах хьаьлй из. Вай дешаш доле книжкаш язаьяд писателаь е Iилмахочо. Дог тохадолийташ доле фильм оттадаьд киномастераша. Уж а кхы дукха дерш а — самолетий чертежаш, хирургически операцеш, театральни спектаклаш — советски интеллигенце творчески къахьегамах хьатиннад. Болхлой классеца а аьаркоща а цхьана коммунизм хьалъяча шийтара доагIа декъе лоац вай интеллигенце — инженераша, хьехархоша, лораша, агрономаша, Iилмани литературан болхлоша.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце оалангара дена хийцар интеллигенце кхел.

«Знанеш Iомае гIерташ ба къахьегамхой, — яьхад В. И. Ленина, — уж церна эш котало яккхара. Къахьегамхой итт даьнъах ийсне кхетадаьд шоай кортамукъале бакъенце лоаттабеча къовсама знанеш герз долга, аьттув ца балар кIезига дийшалга долга, хIанз церех шоаех тийша да просвещене боъонца массене пайда эца йиш йола гIулакх долгаи.

Советски Iаьдал даьннача шерашка Нохч-ГIалгIайчу хиннача тамашийна доккхийча хувцамеша хьаьохх экономически культурнии тIехьадисаргара социально-политически, Iилма-техническии, духовнии прогрессага кхоечаш хьаьбена никъ.

Масала, паччахьа волча хана эзерниe юкъе деше хоаш ийс саг мара ханнавац вайцига. Вайна а ецар нохчийн гIалгIайн къамн интеллигенци.

ХIанз вай республике цхьаккхте а юрт ац школаш, больницаш, клубаш, библиотекаш йоацаш. Колхозашкеи совхозашкеи боля беш ба лаьзере дешар дийша агрономаш, зоотехникаш, инженераш. Нохч-ГIалгIайчен халкъа боахаме къахьегаш ва лаьзере а юкъера а дешар дийша 25 эзар специалист, 550 Iилман болхло, 125 доктори Iилман кандидати, церна юкъе дукха ба гIалгIайн нохчийн кхалнах.

Вай общество дегIаьра кIезарча этапе, белгалдеьккхад КПСС XXIII съезда, дикка лаккху советски халкъа хьалхашка латте доккхий декхараш кхоачашдечарь интеллигенце лоархIам.

Пхе шера плани социалистически декхараш хенал хьалха кхоачашдаро республика къахьегамхоша лоаттабеча къовсама дизза дакъе лоац колхозийн совхозийн специалисташа, заводийн мехкдаьтта промыслейн инженерно - технически болхлоша.

Предприятей болхлоша цхьакха цар тIагIертта къовсам лоаттабу производства эффективность, къахьегама овсарлен эрахецача продукце дикали лаьтъера, хIаман кхомбарен экономи ерен эррига тероних пайда эцар. Ниа болча теоретически герзаца — марксизмаца - ленинизмаца кийчбеьча вай Iилмахошен специалисташен хьинаре къахьег Iилман-технически прогресс сиъъача.

Масала, берригача мехка а доазол арахьа а довзаш да Грозненски мехкдаьттахошта карагIдула сийлен гIулакхаш. Iалама гензах дикагIа пайда эцара новкъаш лехаш ба СевКавНИИ института болхлой. Эггара хьалха цига хьедаьд йоккха эффект луш доле одношарошечни осташ. Заводаштен технологически установкаштен проекташ уттаеш ба «Гипрогрознефтан» института Iилмахой. Цар проектах хьалъвий вай махка тайп-тайпара йоккхий предприятеш.

Кхы а дукха дуаце йиш я Грознерча Iилмахоштен инженераштен карагIдулача гIулакхаш. Церна массаьна а дагардар цаI да: производство сихагIа дегIайоалар. Даьхенна дукхагIа продукци ялар. Iилмани техникаьи карагIдаьчнех бизза пайда эцар, технически прогресс сихъяр.

Iилмахи зIелха деттарий опытаи шерра пайда а эцеш республикан колхозашкеи совхозашкеи къахьегаш ба бIаьш агрономаш, зоотехникаш, инженераш. Пятилетка план хенал хьалха кхоачашъяра, Даьхенга дукхагIа юртбоахама продукци йоахара, цунга дIадор чухьнахьдеккхара — цунна тIеерзаь я юртбоахама специалистий творчески уйла, цар гIулакхаш.

Сийлен а бехктокхама а декхараш да творчески интеллигенцена — писателашта, композитораштa, артисташта, художникашта хьалхашка латтераш. Керда общество хьалъеш боахкераш идейно бIаьхий бергбола, коммунистически идеалаш шерра йоаржаергйола, залкъа эстетически хьашташ кхоачашдергдола произведенеш хьакхолла эза цар.

«Iилман, пролетариатен, техникен виналий Союз чIоагIа хула,— яьхад Владимир Ильича, — цунна духьала бовлалургбац цхьаккха а Iаьржа низ». Интеллигенце, болхлой, аьархой буваьмаш чIоагIдара тIадерзадаь дукха гIулакхаш чекхдоах вай республике.

Масала, районашка, юрташка, болхлой посёлкашка спектаклаш уттаю М. Ю. Лермонтова цIерагIчен Х. Нурадилова цIерагIчен драматически театраша, республикански филармоне коллективо. Институтийн техникумийн студенташца, школай дешархошца вIашагIбеттaлу вай писателаш, художникаш, поэташ, композитораш. ХIаьта юрташкарча художественни самодеятельноста новкъостел ду профессиональни артисташа.

Уж лайдене бувзамаш кхы а чIоагIдара цIенхашта тIерма тIабаккийта беза партийни организацеша, творчески союзаша. Нaха юкъе идейно - политически болх беча, халкъа культурни образовательни боарам лекабеча, буржуазни идеологена, дIакхача зенах юкхадисача боча гIулакхашта духьала лоаттабеча къовсаме къаьстта лоархIам болаш а дукха кIамо да карагIдаргдолаш а я творчески интеллигенци, масала, дукхача лораша, хьехархоша, юртбоахама специалисташа эш атеистически, дIахача зенах юхадисача боча гIулакхех йола лекцеш шерра йоаржаю медицински, педагогически знанеш, дIадовзийт Iилман техникан кердадараш. Из сийлен декхар кхоачашдеш вола интеллигент хила веза лакха кхетам болаш, бакъонца вола коммунист. Коммунистически парте политика кIоаргга йовзаш, из нийса кхоачашъяра ший низ а хьинар а кхоадергдоацаш хила веза из.

Цудухьа интеллигенцена идейно - политически кхетам лулга тоа а деш, партийни организацеш декхарийла а интеллигентни къахьегаш бола нах коммунистически сакхетам болаш, партен халкъан хьалхашкара шоай бехктокхам кхетабеш хьалхабе.

ЯЛАТ ХЬУВКЪАДЕРГДА

Укх юбилейни шера юртбоахама культураш хьувкъа дарцагI бьиннаб тха совхоза къахьегамхой. Планал совгIа а дуаш 1475 гектара тIа дийнад гурахь дуа кIа. Подкормка яьчул тIехьагIа дика дегIадоагIаш латт из. БIаьстан хьайкарча денoшка 100 гектара тIа доакъера лаьрхIа кен дIабийнаб кхеш лелaдераша.

Укх бIаьсти ялат дIадуэргдола лаьтта 4000 эзар тонн органически удобренеш а ехка хьаьндаьд. ХIанз дIадуаш дола фу деррига а дIадуеча цхьоалагIча классе боарамга дIакхоачадаь да. ХIаьта хIанзале 700 гектара тIа тIоадал социаш мехкаш даьхад.

Уж балхаш деча дика къахьег механизатораша А. Дзаеева, А. Сугаипова, А. Битиева, И. Нунаева, кхыбараша. Юкъерча лаьрхIача 140—160 процент кхоачашъю цар нормаш.

Донкхий деккараш тIайийцад укх шера комсаш лелоераша а. Планал совгIа 275 тонн комсаш чуа лерхI цар. 600 гектара гIара комсаш мукъаьхха а яIо а баьннаб уж. 65 гектара тIа шпинатеш оттайй, кхыдола балхаш даьд.

Н. ЗАРМАЕВ,
Надтеречни района «Надтеречный» совхоза керттерo агроном.

Грозненски ремонтно - механически завода мехкдаьтта оборудовaнена ремонт ена участке къахьегаш ва коммунистически къахьегама ударни расточник Гашин Владимир.

Цу заводе коммунистага Гашинга мара дайтaн йоккха гебарит йолча бехктокхамерча узлашта расточни ювелирни балаш.

Денна норма 130—140 процент — иштта къахьег ленински къахьегама вахте латтача Гашин Владимира.

СУРТА ТIА. Насоса картер тоаеш воаьл В. Гашин.

РАЙОНА ПАРТИЙНИ АКТИВ

Самардийнахь Гудермесски района партийни актива собрани хилар.

«КПСС Нохч-ГIалгIай обкома XI пленума итогехи къахьегамхошта коммунистически кхетам балара районни партийни организацена хьалхашка латтача декхарехи» доклад йир КПСС Гудермеса горкома секретара Э. А. Исаева.

Пренеах къамаьлаш дир новкъосташа Скрипченкос — педучилища завуча, Ревинкинас, — ВЛКСМ горкома секретара, Казарина — «Мединструмент» завода парткома секретара, Эдилсултанова, «Дружба» совхоза парткома секретара, кхыбараша.

Цул тIехьагIа «Халкъа тIахьожама 1969 шера бьча балха итогехи юбилейни шера халкъа контролераштa хьалхашка латтача декхарехи» доклад йир Гудермеса районна халкъа тIахьожама комитета председатела В. К. Березкина.

Дийцача дешаех соцам тIайийцар актива собране.

СССР БАРХIАЗЛАГIА ХЕРЖАЧА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМАШТА ЙОЛЧА ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ СОСТАВ ЧIОАГIЪЯРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

«СССР Лакхехьарча Советe деча хоржамий хьакъехьарча Положене» 36-чеи 37-чеи статьяшка хьежжа СССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

СССР бархIазлагIа хоржача Лакхехьарча Советe деча хоржамашта йола Центральни хоржамий комисси общественни организацей, къахьегамхой общественни коллективай ер викалаш юкъе а болаш чIоагIъе.

Центральни хоржамий комиссе председатель **Ермилов** Виктор Васильевич — А. И. Ефремова цIерагIча «Красный пролетарий» яхача Московски станкостроительни завода болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Центральни хоржамий комиссе председатела заместитель **Прокопов** Василий Ильич — Профессиональни Союзий Эррижсоюзни Советагара.

Центральни хоржамий комиссе секретарь **Капитонов** Иван Васильевич — культура болхлой профессиональни союзагара.

Центральни хоржамий комиссе членаш:

Айрапетян Розалия Александровна — медицински болхлой профессиональни союза Армянски республикански комитетагара.

Артоболевский Иван Иванович — СССР Iилмай Академе Iилмахошкарен Iилман болхлошкарен.

Биешу Мария Лукьяновна — операи балетен Московски паччахьалкхен театра творчески болхлой, болх берий, гIулакхерча нахьа коллективагара.

Борзенков Евгений Дмитриевич — Магнитогорски металлургически комбината болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара, Челябински область.

Вайно Вальтер Иванович — потребительски обществай Эстонски республикански союза правленегара.

Егудин Илья Абрамович — колхозий союзни советагара.

Енишев Алексей Алексеевич — Эскара, Авиацена, Флота новкъостал дара Эррижсоюзни ший лоIачеча общества (ДОСААФ) Центральни Комитетагара.

Ибатуллин Каримулла Хамимович — № 2 йолча Казански гIишлошъеча треста болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара, Татарски АССР.

Калиев Аутолиф Елтреевич — В. И. Ленина цIерагIча Ленина орден лелаеча Усть-Каменогорски даша-цинка комбината болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара, Казахски ССР Малхбоален-Казахски область.

Конотоп Василий Иванович — Московски областной партийни организацегара.

Кулиева Захра Таир кызы — Н. Наримaнова цIерагIча Азербайджански паччахьалкхен медицински института студентийи преподавателийи коллективагара.

Лутак Иван Кондратьевич — Украински коммунистически организацегара.

Махмудова Мухаббат — просвещене, лакхерча школа, Iилман учреждений болхлой профессиональни союза Таджикски республикански комитетагара.

Нарбулова Зулайха — Узбекски ССР Самаркандски областа Нарпайски района Ахунбабаева цIерагIча колхоза колхозхошкара.

Николаева-Терешкова Валентина Владимировна — советски кхалнахьа Комитетагара.

Пилотович Станислав Антонович — Белорусски партийни организацегара.

Пуго Борис Карлович — Латве Ленински коммунистически кагирхой союзагара.

Романов Григорий Васильевич — Ленинградски коммунистически организацегара.

Сеитова Батыш — профессиональни союзий Киргизски республикански советагара.

Сараладзе Зураб Георгиевич — С. М. Кирова цIерагIча Тбилисски станкостроительни завода болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара, Грузински ССР.

Тихонов Николай Семенович — СССР писателий Союзагара.

Тяжельников Евгений Михайлович — Эррижсоюзни Ленински коммунистически кагирхой союзагара.

Чарыев Аннамухамед — «Небитдагнефть» мехкдаьтта промысловни управлене № 1 йолча промысла болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара, Туркменски ССР.

Шестакаускене Станислава Миколовна — Литовски ССР Алитусски района «Гегужес пирмойи» яхача колхоза колхозхошкара.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1970 ш. 26 март.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА БАРХIЛАГIА СЕССИ

Селхан КПСС Нохч-ГIалгIай обкома политически просвещене ЦIагIа Нохч-ГIалгIай АССР ворхIалагIа хержача Лакхехьарча Совета VIII сесси хилар. «Нохч-ГIалгIай АССР кхачан промышленноста болхахь из вIахо дегIайоалара де дезарехи» доклад йир сессе Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела депутата **М. Г. ГАЙРБЕКОВА.**

Пренеах къамаьлаш дир консервни промышленноста треста управляюще депутата, **Н. А. ГОРОШКО**, Октябрьски райисполкома председатела депутата **Р. А. ТУРЛОВА**, республика кхачан промышленноста министра **В. М. ЛЯПИНАС**, торговле министра депутата **Ф. В. МИРЧЕВА**, РСФСР кхачан промышленноста министра заместитела **М. М. КУПРИЯНОВА**, чхьагIара-коньячни комбината производственни отдела инженера **К. А. БОРИСОВА**, РСФСР дулхен шурийн министра заместитела **Л. Е. БУРЦЕВА**, Грозненски консервни завода болхлочо депутата **Н. И. ЕМЕЛЬЯНОВАС**, «Росглаввино» главка начальника заместитела **В. С. КОРОТКОВА**, КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара депутата **Ю. В. СУХОРУКОВА**, Грозненски хлебокомбината болхлочо депутата **В. М. ШЕПЕЛЕВАС.**

Дийцача дешах лаьца соцам тIайийцар сессе.

Сессе чIоагIдир Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета ворхIалгIачен бархIалгIачен сессешта юкъе Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо тIайийдаь Указаш.

Сессе бальхабар: РСФСР кхачан промышленноста министерства «Росглавконсерв» начальник **Р. В. СОМОЙЛОВ**, «Росглавмолпрома» начальника заместитель **В. А. КРАВЧЕНКО**, «Росглавснабсырья» начальника заместитель **Е. В. ЗАРАНКИН**, Къилбаседа Кавкази масложировой управлене керттера инжинер **Г. Л. КОСТРИЦКИЙ**, «Росглавхлеба» керттера инжинер **А. М. ЛЕДНЕВ**, Къилбаседа Кавказа шекара промышленноста управлене керттера инжинер **М. П. ПРИЙМАК**, РСФСР кхачан промышленноста производственно - экономически управлене начальник **Г. В. ШАРОВ**, «СевКавпищеремстроймонтаж» треста управляющи **И. К. ИВАНЧЕКО.**

Сессе балхах йоал отчет газета тIа араргья.

ИДЕЙНОСТИ ГОВЗАЛИ ЛАКХЪЯРА

РСФСР ПИСАТЕЛИЙ КХОАЛАГIА СЪЕЗД

ХIанзарча советски литература эггара лоархIамегIарча проблемай хьакъехьа кхорта болаш, доагIар дизза хьадехаш къамаьл ду Россе писателашта. Партеи халкъан хьалхашкара художникa боккха бехктокхам кIоаргга кхетабеш, коммунизм хьалъяра даькъе йоккхий эргалонаш ен болча литература лоархIамах дог тийша болаш да массане а ду къамаьлаш.

26 марта союзай Шен Колоннийн зале дIахо а пренеш хилар докладех лаьца.

«Наш современник» яхача журнала керттерча редактора **Викулов Сергея** вай ханарча литературни критика проблемашта хетадир шийн къамаьл.

Капитализманеи социализманеи юкъе ларгIа бола идеологически къовсам латтача хьалашка общественна хьалхашкарча писателa бехктокхамах лаьца дийцар **Закруткин Витале** (Ростовски писательски организаци). Вай наргIатача социализма мехкарча писателашта, аьлар оратора, де а доагIаш доккхал ду шоай литературах, хIана аьлча сагах, из доккхий хIамаш карагIдувла лезаш хиларах болча тешамах дизза да из. Вай Советий Мехка писателашта, лаьттан тIарча машара гадоах, вайна дагахь говза да Iаьзап, лоал, сага сий Iохьекхадар. Из долла хIаьд хьаьънпад уйлаш воглоахаран, хега гIоале а саготе а, безаме цабелами чулоацаш яздаьча вай дикагIа долча книжкай оагIонаш тIа.

Цудухьа, йоах В. Закруткина ший къамаьл чакхдоалаш, Маяковске а санна, шуй партийн книжкай томашна Даьхенна, партена боккх бара шуй художническ декхар кхоачашдолда вайх хIаране.

Ер шовзткъе итт шу да, аьлар **Кугультинов Давида** (Калмыцки АССР) ленински тема калмыцки литература тIа юккъера моттиг дIалоацна. Кхетадеш да, цу темах йола эррига произведенеш ихьатарра мах болаш йоацалга, цхьабакъда царех дикагIа краш цIенача дег тIара, Ильичаца боккха безам болаш язъяь я, хIаза Ленина образ байракх санна массаза а тхоца хиннай, толамий денoшка а, халоний денoшка а.

Советски къамий литературашта карагIдьиннарий лакха мах а беш, Д. Кугультинова аьлар, къамий боккхий поэташ эггара тIехбьогIа а шоай халкъа юкъе мара боваш хургбацар, нагахь санна Советски Iаьдал денаре, нагахь санна Ленин хиннабенаре, нагахь санна сийлахь-боккха эрсий мотт хиннабецаре.

Карельски писательски организаце викало **Ругоев Якова** дийцар карельски литература дегIаахара эганаш, керда араюла произведенеш.

Вай деррига а, съезда делегаташ, болхлой классе хьалхашка лекхарийла да, — съезда трибуне хьахкийкадир **Холопов Георге** («Звезда» яхача журнала керттерча редактора). Ший къамьал керттерча даькъе литературерча болхлой темина хетадир оратора. ХIанзарча литература болхлой классе аьлар хьаьъоккха дела, аьлар цо. ХIанзарча общественни дегIаахара лоархIамегIарча тенденцеш юкъарча доаццаш, айхха дувзаш...

Литературерча тIема-патриотически темина. Сийлахь-боккхача Дай-мехко тIема шерашка советски халкъа, карагIдаьннача, цIаккха а цIи божаргйоацача гIулакха хетадир шийн къамаьл **Ананьев Анатоле** (Москва).

«Берий литература» яхача журнала керттерча редактора **Алексеев Сергея** дийцар бераш коммунистически уйлаца хьалкхедарца дувзаденна дола дешаш. Эггара хьалха царех да классови кхетам балар, белгалдаьккхар оратора, къахьегамца кхетам балар. Оратора дувц берий литература тIа гайдаровски традицеш кIоаргагIа кхетаяьна, тIагIертта пар дерригIа хьанна зарг-ца хилар. ДукхагIа а дикагIа а чулаца еза тIема-патриотически тема, вай халкъа сийлахь-доккхача историерa кхувлача масалашка гIолла вай кIезигачаштех бийгалитех хьекхам а белаш.

Коми писателий хIанзчул тIехьагIа дукха болх бе беза ленински идеий толам, социалистически Къилбаседен йоккхийча эргалоний сийлахь-йоккхал шоай творчестве хьоккха йоагIача гайпара хьехьоккхара, аьлар **Федоров Геннаде** (Коми АССР). Цо хоам бир, укх тIеххьарча пхе шера республика литература шийдоашан дикка шераха, из дIахьегIен чулоацам кIоаргагIа болаш хинна хиларах. Арайийнай керттерча даькъе вай ханарча дешаштен историко-революционни темайн хетаяь произведенеш.

Оаха, эскарерча дешараша, аьлар полковника **И. Ф. Соколова**, геттара раьза хинна белгалдоаккх Социалистически Даймохк лорабара ленински идея литература тIа хьаьъоккхара, хоалерча тIема гIулакхий, тIема майрален къонахчален тема юкъара съезде чIоагIа уйла гIайохийташ хилар.

ТурпIагара — техникех тера ше ма дарра леладе ховча, вахар чIоагIа дукхадезача, хьашт долча минуте Дай-мохк лорабе дIаотта кийча волча салтечунгара хьоккхам эза безам ба советски тIемахой.

Бераштa кхетам балара гIулакхаша, педагогикаша вай берий литература санна айха дуазденна цьаккха хIама дац, аьлар **Крапивин Владислава** (Свердловск). «Советски берий литература дIахо дегIадоаладара чакхдаха дезача гIулакхий хьакъехьа» КПСС ЦК-ас дукха ха йоаннаш бьча соцамо цIаьхха а белгалдаьккхар хIанз пионерски галстукаш лелаерий кхелашта хьайкара, хургболa вай Даьлен граждански хьалхехьбога хьалкари вай бехктокхам.

Бахьахьарча накъа тIа аттача турпала проблема хьакъехьа дийцад ше къамаьл **деш Иль Лиханова** (Москва).

Пренешка иштта къамаьлаш дир **Климович Евгене** (Московски писательски организаци), **Калинин Анатоле** (Ростовски писательски организаци), **Проскурин Петра** (Москва).

Российски Федерацие писателий III съезда делегаташ массава раьза а волаш тIайийнача резолюце тIа эхь кхайкадир Iарбий халкъашта духьала дIахо а зуламе гIулакхаш леладеш болча израильски агрессорашта. Писателашта хьаккхайкадир, сионизм, шийн реакционни шовинистически идеологи а гIехьа, машара, пяргIатонна, къамий лоIама, социальни прогресса духьала шерра вIашагIбеллача империалистически тийшача балия доакъоех цаI а хина дIаэтта хилар.

Резолюце Тель-Авивагара хьожех Iарбий мехкашта духьалара провокацеш соцаелга, дIалийцача Iарбий территорешкара дIагIолга, 1967 шера 22 ноябрера ООН Кхерамалех Совета резолюци ма ярре духьала йоашаш кхоачашъелга.

Делегаташа дег чуль гоама доаш юстара кхайсар сионисташа вай мехках, сийлахь-боккха цхьа дела санна барт тайнг хахача советски халкъех дуаце бIеха аьлдиташ.

Бухсошаи дош оалаш къамаьлаш дир докладчикаша **Алексеев Михаила** (проза), **Федоров Василе** (поэзи), **Карим Мустая** (драматурги).

РСФСР писателий III съезда резолюци тIайийцар.

(ТАСС).

В. И. Ленин вай 100 шу дизарге

В. И. ЛЕНИН—КЕРДА ТАЙПА ПРОЛЕТАРСКИ ПАРТИ ХЬАЯЬР

ВЛАДИМИР Ильич Ленина карагIдаьккхича сийлахь доккхийчу хIамех цаI да Советски Союза Коммунистически парти хьаяр. Парти вIашагIъяллари цуьнан бахьанехь хиллачи, тIаьхь пхиъ шу кхоьгачи хьалха цуьнга кхочу лаамехь хьелашна В. И. Ленина цу цхьан хьалха партехьа йола хьехам а вIаштIехьбаьккхаб. Цо бакъдаьхь хьахьекхад цунга кхочийн дерриг дуьнен историческин лоархIамехьа дакъа, идеологически лардаш организационни принципаш кийчъяьй, парте устави программех, стратеги тактика а, партийни вахара нормаш партийни кулгалхара принципаш оттаьй.

Iилман коммунизмана лард яллараш коммунистически партех йоза юкъаьннашар положени оттаьй болхлой класса хьалха латта отрад из хилахь тарра. Коммунисташ, — хаьдаьл К. Маркса Ф. Энгельса... «эгтарна дешна долашагIа, массаза а дIадаьлнашиннахь хьехаш дола дерригаьна мехкий болхлой партей дакъа да, хIаьта теоретически гIуллакха вохх юкъейиса ерригатача пролетариата гарга совле я цунга пролетарски болама хьевши, ледим, ерриге результаташ бIарчч хьаттаьра даькьэ» (К. Маркс Ф. Энгельс. Соч, т. 4, агI. 437). Цар белгалдаьд Коммунистически парте керттера лерхIараш декхараш. Коммунистийн таргагIаре декхар да класс а яь пролетариат дIаоттар, буржуазе лоьл тIера дIаккхосар, пролетариат политически Iаьдал хьадаккхар. Коммунисташа лерхIар буссошаче кхечна семах латт лача из латт, буржуазин частни долахьс дIаяккхарахи классаш йоьца коммунистически общество хьаяр.

К. Маркса Ф. Энгельса вIаштIехьаьлхой революционни стратеги тактики керттера принципаш. Цар бакъдаь хьахьекхад, парти ца хилча пролетариатага шийн исторически мисси — капитализм дIайовкхилгер коммунистически общество хьаккольлигер кхочашдуларг ца хилар. Уж ба эггара хьалхара пролетарски парти — «Коммунистийн цхьогIо» а дунен халкъашта юкъера болхлой класса шорра политически организаци — I Интернационал а хьаккоьлараш.

Цхьабакъда, кердача историческин хьалашка — империализма заманахь К. Маркса Ф. Энгельса партен чийтуьнашна хIахь юхаметтаоттадарах хтерхайбо йиш йолаш лацар гIулакх. КIоарга вIаштIехьбаьккха нийсьбе безаш бар партен бола хьехам.

Общество декIаре кердаче хьалашка оппортунизмагара лаьар хьадаьнна къьнара социал-демократически партеш болхлой классо революционни къовсамо керте отта низ бовлаш йисар. Цу тайпа хьашт хилар керда тайпа пролетарски парти чакхьаллацо революционни йола, болхлой классо политически Iаьдал хьадаккхара обществана силмигаре дена эргалоеаш яра, социализми коммунизми хьалъяре лоаттабече къовсаме цунна керте отта низ кхочаргболаш йола парти. Керда тайпа пролетарски парти хьаяна арг ца хилар бакъда хьа в хьакхаш, В. И. Ленина аьхах, «Вайна эш керди партеш, кхьча тайпара партеш. Вайна эш нахана дены бокъонца буззам лоаттабеоргболаши цу нехи кулгалде хоргдолаши йола партеш» (Соч. т. 41, агI. 237) Из тайпа парти хила а хилар В. И. Ленина хьаьнча Советски Союза Коммунистически партех. Керда тайпа парти хилар цунах II Интернационала социал - демократически, социалистически партешна юйсина. Дуьнен халкъашта юкъерча социалистически болама историкъ духхьашха болхлой классо парте программа тIа дIаяздаьд пролетариате диктатура оттаелга дIадехар. Большевистски парти кьанра керда этап хьайиллар российски дунен халкъашта юкъерчен болхлой болама. Пролетариатага духхьашха дIаккхьнар кердачи исторически дьалашка шийн социальни кортамукъале бахьей долаш шийна толаме кулгалде низ кхочаргболаш йола организаци.

Шийн къьюттIе политически марксистски парти хьалийца йолча тана бIаьхен халей ниьх хьабенай Росce болхлой классо. В. И. Ленина 1895 шера вIашагIъяллача Петербургски «Болхлой класс мукъайккхара къовсам лоаттабу Союзагара» хьайолаьна хьайоагIаш я Коммунистически парти. 1898 шера март бетта гуллъениаче йоккхагIа йолча социал-демократически организацей викалий съезло хьаккхайкалир Российски социал - демократически болхлой парти хьаяр, цхьабакъда, из, ма дарра ьлча, хьа ца йцар.

В. И. Ленина кулгал а дош массехи шера тIагIертта къовсам лоттабича мара вIаштIехьбалаьар Росce революционерий РСДРП ШоллагIча съезле «Искрас» хьалхашка оттадаьчен вIаштIехьдаьхчен принципий лерда тIа бIарчча цаI йола партийни организаци, болхлой массови боламиа вIахх юкъзена, бокъонца йола, денлера марксистски парте хьаь. РСДРП байракх шоай бе еллар большевикаша «Политически уйлан теашки политически партий лоарIaмтаа» 1903 шера лаьтта хьайоагIа большевизм», аьдаьа В. И. Ленина.

Керда тайпа парти хьалле хьалхагIа бокъха идейно - теоретически болх баьб В. И. Ленина.

В. И. Ленина, кердача тайпара йолча марксистски партех бола хьехам кийчбеш ше волча хана, кор тIорто лга яьй коммунизмана лерд елларий теоретически бархеи практически гIулакхеди, Малхбузерча пролетарски болам Россерча революционно - демократически боламой денаьтa лека мел долча хIамаех.

В. И. Ленина дегIа а йоалаьй, тIахдика бакъъяь хьа а хьекхай коммунистически парти Iилмаш социализм болхлой боламца вIашагIхоттадар да яхаш йола керттера марксистски положени. Коммунистически парти цу тайпара белгаляр общество дегIахара объективни процесс хьахьокхаш йолча керттерча теоретически кхаь положене лерда тIа латт. Цкъа-дале, коммунистически парти хьакул болхлой болама лерда тIа: шоалагIа - дале, коммунистически парти хьакилара марксистско - ленински теори хиланаш яргьаш; кхоалагIа-дале, коммунистически парти хьакул революционни теори болхлой боламца вIашагIтохар бахьан долаш.

В. И. Ленина аьхад, Iилман социализм болхлой боламах хоттара процесса хьисапе коммунистически парти хьаяр массеикахьа а цхьатарра йола болхлой болам дегIабера закономерность я. «Дерригача мехкашка хиннай болхлой болами социализми вIашин къьста долешин шо-шоай наькъагIа уж ухаши йола хе, — хIаьта дерригача мехкашка цу тайпара вIашагIкъаьста, хиларо социализм а болхлой болам а мелбара дерригача мехкашка вахха социализм болхлой боламих дIахоттаро мара хьехулийташ хиннацц чIоагIа ларда, цуна а вокххана а. Цхьабакъда, социализм болхлой боламах цу тайпара дIахотталулга исторически вIаштIехьдийннад, къаьсттана наькъаца, хьалашка, моттигаге, хана хьежжа вIаштIехьдийнад» (Соч., т. 4, агI. 343).

Къаьстта бокха лоархIам баьб Владимир Ильича парти идейно, теоретически кийчъяра.

«...Хьалха латтача къовсамехчун роль, — аьдаь цо «Фу дергда?» яхача балха тIа, — кьалха латтача теори ларде йолча партега мара кхоачашъюлургъяц» (Соч., т. 5, агI. 342).

ЦУ ТАЙПАРА хьалха латта революционни теори, парте идеологически лард марксизм я. Общество дегIахара объективни закономерносташ, классови къовсама законаш хьагуча а доахаш, марксистски теоре Iилман наькъаца бакъю общественни прогресса перспективаш.

Марксизм цIена лоаттае а гIерташ, Ленина баррига низ тIебахийта белгалдаьхед революционни теори творчески кийчъина, из практически опытаца йIаьхий низа арг ца хилар, догматизмана духьала къовсам лоаттабиза барг ца хилар. «Кхоачаш хинна яьнIа а кхы кулг тоха йиш йоаца а хIама санна вIалла а лархIац вай Маркса теори, — аьдаьа Владимир Ильича «Вай программа» яхача статья тIа, — вай, боккъалдар ьлча, дог тийше да, нагахьа санна вахарал тIехьабнсе шоай базам беце социалисташа дерригача лостамашка диллача дIахо ккула дезаш долча Iилман сайнаш чIоагIдеш дола тIой мара цо дехка ца хиларах» (Соч., т. 4, агI. 191). Ленина шийн гIуллакхаш марксизмаца творчески никъ лелабара, марксизма уйлашие керда карагIдаьннараш парте массаза а шийн ирсенале хилийтара даим йоккхо яра хьоккаш хиннаб.

Парте шийн хьалхие лелаяра роль кхоачашъяра эшача лоаркIамегIарца хьалех цаI да марксизмана - ленинизмана тешаме хилар, из творчески дегIаккхулар, революционни теори ревизионистски догматически телхаелга ца лар.

Парте идеологически лардашкара хьайоагIаш и общество дегIахара хьашташ, организационни гIуллакхаш. Iилман коммунизма теори кхоачашъяра лоаттабеча къовсама керте латташ хилар теркалдеш йола цу политика. Идеологи политика, теори а практика а шоайла цхьоагIо йолаш хилар — кердача тайпара йолча парте гIуллакхий лардерча принципех цаI!

Болхлой классен цуьн цхьоагIонхойн политически къовсама кулгалдеш йолча парте, цу къовсаме кIарарча этапа Iилман наькъаца, марксистски анализ яра лерда тIа шийн политически никъ вIаштIехьбоаккх, вешта аьлча шийн стратеги тактикей.

В. И. Ленина белгалаьккхад парте политика Iилмахи искусствахи латташ хилар. Из фу аьлла да аьлча, из да, политически дена кулгало тIалаттача хьала нийса, Iилман лерда гIа анализ елгеи цу лерда тIа белгалара тактически никъ вIаштIехьбоаккхалгеи дIадийка ца Iеш, из чакхбоаккхача хана кхетам, говзал, бокъонца йола искусство йолаш хуьта а дIадехаш хилар. Эггара хьалха — из да наха юкъе болх бе, царех кор гIортолга е нахаца буваамаш чIоагIде, цар дIаахийна практически опытах пайда эца хар. Вокххача лоархIаме да карарча хана кхоачашдара къаьстта низаш гIадахийта дезаш дола керттера декхараш хьакъоастаде хар. Практически опыта лерда тIа политически деш дола кулгал даим эргадоахаш тоалар да, белгалдаьхад В. И. Ленина, болхлой класса - парте лоархIамегIарча декхарех цаI.

В. И. Ленина даим кийчъяьй, эргайоахаш товвай партийни вахара нормаш. Большевизм хьахиннача юххье а тIехьа «Вай гарггагIара декхар» яхача статья тIе цо яздаьй, парте гIуллакхаш леррIа дIа а гIоргдаш, цун политика чакхьаккхара толаме къовсам а лоаттабулургбаш «белггалара гIулакх ледара формаши правилаши коллективно ца кийчйой, ерригача партена хьалхашна парте хIара члена беккъенахам гIа ца бозкабой...» (Соч., т. 4, агI. 199). Цу тайпара формаши правилаши кийчъяь а РСДРП II-ча съездо тIаийцача парте Устава юкъе йийхьа а хиннай.

Партийни вахара ленински нормаш партех болча марксистско-ленински хьехамгара хьайоагIаш а цун чурча вахара правилаш, дукхача тайпара долча цун гIуллакхий формаши методаши белгальеш я.

В. И. Ленина кийчъяь партийни вахара нормаш вай парте дерригача гIулакхий закон а хиннa дIаэттай.

Демократически централизма принципа тIа латта партийни вахара ленински нормаш, дерригача мехкий коммунисташи массане а цхьатарра къоабалдаьчох, ерригача марксистско - ленински партей чIоагIагIа дола закон да. Парти организационно хьалъеча хана демократизмаи централизмаи органически цхьана тарьеро балха тIа шашт долчахьа лаьста торо лу цунна, партийна мугIараш цхьоьта йолаш кхоталенцо хулга Iалаш а деш, коммунистий хьинари творчески инициатива лаккхъи. Духхьал цо бахьан долаш лардерза цу ленински принципа дорал еттаеш хьайлакгIа а яьй, хIанз а ю массе тайпарча оппортуниста ше.

Аьрдехьарча оппортунисташ, догматикаша, сектанташ, централизма лоарIам ше тIехьаьлха белгал а боахаш, парте вахарен гIуллакхийн демократически лардаш бухйоех, царна меттел администрирование ю, партерча низах инициатива дегIаярах уж шоай мукъагIа хиларах иоаккхалеяаш ю. Цо марксистско-ленински парте овлангара дена хьадоагIача гIулакхашта хийра йола культ личносте ожмалаш чуйоссаю.

В. И. Ленина коммунистически парти хьахьй оппортунистически элементех мукъаьлинка, буржуазиерчен цун хачахьаьлхен Iаьдалцарчен гIулакхьа революционни йола, болхлой класс Iаьдал бахьан долаш лоаттабеча къовсама денален кхоачачиаш шийна тIехьаккха, пролетариата диктатура котъялна, социализм хьалъелга вIаштIехьдаккха, коммунизм хьальяра кулгалде низ кхоачаш йола социалистически революцеи пролетариата диктатураи парти санна. «Ленински наькъагIа, — йоах КПСС Централъни Комитета Тезисаш тIа, — парте кулгалца Октябрен социализман коталонга кхаьчад советски халкъ. Ленински наькъагIа долх вай, дIа а кхоачарга коммунизмага».

В. И. Ленина даим йоакхо хьй дунен халкъашта юкъера коммунистически болам вIашагIтохарах дегIабоаллаборан.

Цу тайпара, кердача тайпарча марксистски пролетарски партех бола ленински хьехам белггала марксизма ганзе, дунен коммунистически болама теорен практикаиен юкъе аьлча мах баь варговаща доккха дакъа да. Ленински идей лерда тIа дегIаухаш бола хIанзара дунен халкъашта юкъера коммунистически болам оидагIа, эггара влиятельнегIа бола вай заман политически низ а хинна дIаэттаб.

Н. АЛЕКСАНДРОВ.

Ангарерча Толстый мыс яхача лоам тIера дIаьхежача Iымерцача шелало оттабьча кIайча кIура юкъера хьаделлалу шерра моттиге чулаьца хьалъеш латтача Усть-Илимски ГЭС-а Iаьльмате доккха сурт.

Ртути тIадамо кхыметтел хIанз мартовски деношка а хьахьокх минус шовзткъа, цхьабакъда, цхьана а минута санац Ангарапара гIишлошъерий тIом. Плотина хьалъеча хийцца чуйотташ латт бетон, котлована бух тIара чхарий тIоа дIабоаккхаш латт. Ангара йистех чуболх бурувдеттараш.

УрагIйодаш латт плотина. Ангара йисте хьальотташ латт горд. Цхьаннена уллув шоллагIдар долаш мугIарчегI хьалъутт баш хадика цIеноw. Тахан цигарча гIишлошъерий отряд хIанзло я нтт эзар совгIие сагах латташ я. Уккхаза, Толсти мыса юкхе, вIашагкхийттаб селхан Братски, Красноярски, Вилюйски ГЭС-аш хьалъеш хиннарех дукха бараш.

Усть-Илимски ГЭС хьалъеча пайда эц Къаьнача Иркутсканер къонача Братсканен юкхе Ангара карадерзадеча хана Iоаьача дIаьхийча опытах.

Сурта тIа: Усть-Илимски гIишла.

Э. Брюханенко сурт.
ТАСС фотохроника.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» АРГIАНАРА НОМЕР

Кепатеха араьннай КПСС Нохч - ГIалгIай обкома пропаганда агитацеи отдела «Агитатора блокнота» пхелагIа номер.

Номер хьаеллалу «Щекински опытагIа» яхача «Грознефтехимзаводы» объединене начальника нов. Пальчикова статьяца.

«Ленина цIи Нохч - ГIалгIайчен карта тIа» яхача рубрика кIал кепатеха я «Город Грозный, Ленински район» яха КПСС Ленински райкома секретара нов. Альмурзиева статья.

Агитатораи политинформатораи долче повкъостала методически хьехамаш дениад КПСС ЦК Тезисех лаьца (раздел IV — «Ленински наькъагIа — коммунизмага»).

Дезача деношца лоархIаш цу номер тIа кепатехай Парижски Коммуна Денах йола материал.

«Фашистски Германия эшаь 25 шу дизарга» — цу рубрика кIал кепатехай «Кавказ бахьан долаш баь тIом» яхача А. А. Гречко книжка «Моздокегахьарча оагIорахьа» яхача дакъацара юкъ-юкъе лоаца хьайиъ моттигаш. «Ленински вахта шу» яхача рубрика кIал кепатехай «Ведал хоеш Са химикаш» яха Н. Азарьяна статья.

Доазол дехьарча нахерах дувц «Iилма - технически прогресс мопосолеши» яхача А. Демидовеи Р. Алексеевеи статья тIа.

Номер тIа да хитта идеологически фронтера хоамаш а.

Е. ГИРИНА.

ТОАБЕ КЪАХЬЕГАМХОШТА КХЕТАМ БАЛАРА БОЛХ

Укх деношка МалгIабика района партийни актива собрани хилар.

КПСС МалгIабика горкома секретара н. Барахоева шийн доклада тIа а прениех хьамаьлаш дахараша а кIоарга анализ йир района къахьегамхошта коммунистически кхетам балара балха.

Партийни активо белгалдир КПСС XXIII съезда решенеш, «В. И. Ленина ваь 100 шу дизарга кийчо ярах» КПСС ЦК соцам кхочашбеш КПСС горкомои юкъйьанцарча партийни организацеши къахьегамхошта коммунистически кхетам балара болх товал тоабаь хилар.

Коммунистийн парте воахаршин идейно - политически кхетам лаккхбара балхаш ду районе. Укх дешара шера политически просвещение системе 4489 саг дешаргIа. Царех 800 коммунист, 500 комсомолаш да, 2045 саг парте боцараш ба.

Района къахьегамхошта дукхагIа еш лекцеш, дукхагIа ю халкъашта юкъера доттагIал чIоагIдара, социалистически къаьмий экономика, культура, Iилма дегIадара лешаех йола тематически сайренаш. ДIадахача шерен укх шера шин беттен КПСС горкома лекторски группаи района «Знание» обществa юкхьанцарча организацешен кхо эзар совгIа тайпитайпарча общественно - политически, естественно - Iилман, дыне духьаларча, технически кхьйолча тамаех лекцеш йийшай, доклаш яьй. Къахьегамхошта интернационални кхетам балара революцей, гражданскии. Сийлахьчоккхача Даймехкий тIемай ветерананашца вIашагIкхетараш чакхдоах районе; доттагIлен сайренаш ю, къаьстта терко ю болхлой классен вахарой совзо чIоагIъяра.

Къахьегамхошта коммунистически кхетам балара балха юкъе нийсслуча кхоачамбоацарех дийцар активе.

Цхьайолча юкхьанцарча партийни, профсоюзни, комсомольски организацешна къахьегамхошта кхетам балара болх формально делабу. Къахьегамхой сакхетама воздействи яра кIезига пайда эц политически балха кхоачамех, формех, методех. Цхьайолча коллективашка бовржобаьбац коммунистически къахьегама ударник, коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи яккхара тIехьара къовсам. ХIаьта из сийлен цIи дуьй теркалдаш общественни балха юкъе дакъа лоацийга, ираьара поведени. Дукхьала производственни хьонхамашка хьажарах кхоачам бу.

Шенхаштта кхоачамбоацараш да лекционни пропаганде. Еша лекцеш цхьайолча хана дохача идейни боараме хул. Кхетама болх эсала вIаштIехьбаькхн хиларца мара — кхетам йоа из предприятешка къахьегамеш производственни дисциплина телхаеш моттиге хилар. «МалгобекнефтаI» предприятешка дIадахача шера 190 нарушени яьй, царех 59 прогул е волаш. ХIаьта укх шера шин бетта 32 нарушени яьй. Дукха моттигаш я общественни порадок телхаеш а.

Кхуваш йоагIача тIехьена кхетам балара лерд йола школаш. Цхьабакъда района дукхагIа йолча школашка эсала вIаштIехьбаьккхаб дешара-кхетама болх.

Эсала вIаштIехьбаьккхаб районе дIаяхача заман тIехьадисача гIулакхашца лоаттабу къовсам. Iилман - атеистически пропаганда еча дукха кхоачамбоацараш да.

Активе къамаьлаш даьча «Малгобекнефть» НПУ групповой комитета председатела нов. Тебоева, «Ингушский» совхоза парткома секретара нов. Гуноева, № 18 йолча школе парторганизаце секретара нов. Горбаковас, кхитта хьибараша белгалдир ВЛКСМ горкома, культура отдела, ДОСААФ, школашка кагирхошта юкъе бечa патриотически кхетама балха юкъе нийслу кхоачамбоацараш. Къахьегамхошта коммунистически кхетам балара болх партийни, советски, комсомольски организацеша цIенхаштта тоабе беза йоахар цар.

Активе даькъа лоацаш вар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганда агитацеи балха отдела заведующи П. И. Латышев. Къахьегамхошта коммунистически кхетам балар тоадара тIаберазбаь бола соцам тIайийцар активо.

А. ВАСИЕВ.

«Кхоанарча денга йола новзд» — «Мосфильм» яхача киностуде укх шера араецача революцех, партех, Ленинах долча фильмаех цаI. Цо дувц Советски правительства Петроградера Москве бихьача исторически новкъах, Брестски машара кулгаш яздале хьалхагIа дIадахача денош, В. И. Ленина из дош къовстаде дийзача чоалхамча хьалах.

Режиссер — В. Азаров, керттера оператор — М. Детлов. Сценарий оттаьй В. Борщаговскийс, В. Сутыринес.

СУРТА ТIА: фильма тIара эпизод. В. И. Ленин — артист Н. Засухин. Свердлов — артист В. Татосов.

ТАСС фотохроника.

ХЬИНАР АЙДЕННА

Грозненски «Индпошив» фабрика хIамаш тегараша 25 марта кхоачашъяьй продукцена реализаци ярен товарни продукци арахецарех квартала план. Планал совгIа тега лерхIа хIамаш эзараш сомий мехьа н. Къаьстта дика къахьег укх шера М. Матиев. А. Захарьин, М. Дошукаев, А. Ульянова керто латтача цехий коллективаша. Цар кхаь бетта план 12 — 13 марта кхоачашъяьй.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ПРОИЗВОДСТВАНА ЭСТЕТИКА ЮКЪЕЙОДА

Укх тIехьарча хана дукхагIа теркалъе баьнна эстетика. ХIаьта а, промышленши предприятей, колхозий, совхозий, специалистаи меттел, кулгалхоша а башха кийса кхетадац технически эстетика чулоацаш дола дерригa дешаш. Цкъаза карахьекха оборудовани помещенеш «Iатташ» ярах кхоачам а бийя, буташ ба на беррига болх.

1968 шерралца иштa латтар гIулакх Грозненски автотракторо-ремонтни заводе. Российски Федерацерча кхьча цхьа болх беча авторемонтни предприятей йIаьхий йоацача опытагIа 1968 шера юкъе заводе технически эстетика юкъехкаьхьара комплексни план оттаьяра керттерча отделий болхлой, общественни организацей викалаши, производства новатораши юкъе а болаш комисси вIашагIъеллар, председатель инженер а волаш. Керттера декхар а лаьрхIа комиссена хьалхашка оттадир — технически эстетика чулоаца дерригa депаш а цун лоархIам а боах беш волча хIаранена дIабоаккхийтар. Цкъара иштта лоархIаме кийчо яьчул тIехьагIа 1968—1970 шераштa лаьрхIа производства технически эстетика комплексни план оттайир коллективо, хIара мероприятена хьалхара бехктокхаме хургболаш къаьст-къаьста нах а оттабаь. Юкъ-юкъе, бетта цкъаза гуллу комисси итогаш яра, хьачутийнна предложенеш юнаре, хьалхашка утташ долa дешаш къовстадара, хIана аьлча технически эстетикех база пайда баргбац предприяте ерригача служабаша из теркалъеш хилча мара. Цудухьа комиссе декхар дир мероприятей план оттаяр хиннa ца Iеш, уж чакхьяха дукха ИТР-аши болхлойн оарцагIбахар а. Цу гIулакха технически эстетика дикагIа юкъехкхьар малагIа коллектив я хьожаш конкурсаш яьй заводе, субботникаш даьд.

Керттерча аллее цу тайпара цхьа субботник хиннaчул тIехьагIа хьалтIадаьлар эзаш. ХIаьта хIанз, аьхкий бетташка цу аллес шо нийсделча, гобаькка эзаш соммий гаьнаши гургъя шоана. Аллея йоаххала шинна а оагIорахьа хьалтеха доахк производства ветеранийн новаторийн портреташ. Цатача стенда тIара бовзаргба шоайна брак йоацаш заводе болх беш бола болхлой, рационализаторий толамаш. Делкъийга перерыва йолча хана ловза шахматаш, шашкаш, домино я, деша керда газеташи журналаши, мала газировани хий да.

Коммунист Дагалов В. Т. керте латтача цеха коллективо вIашта яьх бетта лелаю завода кара-ра карла тела Цie байракх. Укх тIехьарча пхе шера по дIаяхийта продукци ца могаеш цIаккха а хабар денадац. Производственни нормаш кхоачаш ца еш цхьаккха саг вац цехе. ХIаьта станочницаша М. Яндиевас, З. Масаевас, Т. М. Михайловас смени нормаш 120—140 процент кхоачашъю.

Коллективо цIенхаштта уйла тIаяьхийтай къахьегама хьалаш тоадара тIаерзаьь мероприятеш чакхьяккхар. Масала, тхьеста производственни участкех иттанена реконструкци яьй. Царех шинаьлха Iилман лерда тIа вIаштIехьбаьккхаб къахьегам. Духхьал болхлой шоай инициативагIа механически цехера оборудовани технологически процессага хьежжа нийсъкъ оттаьй, промышленни эстетика яхар а кхоачашдеш. КIир телай, люминосцентни лампаш ехкай. Цу гIулакхаш дикка лаккхъяллийтай къахьегама овсарле. Масала, хIанзле а 1971 шера чотах болх беш ва цу участка слесарь В. Т. Зеленский, хIаьта дукха ха йоацаш ПТУ йисте а яьккха балха баьхкача токараша Подошин Валерс, В. Башлилова, А. Сотниковас, Новомлиновас. Пахкневас 100—120 процент кхоачашбу шоай болх.

Заводе меттел, городерча предприятешта юкъе а хьокхаме я болата патуалашта нийса кепаетта участок. Укхаза бIаргаш оттадеш долча баьде-сирча басарашта меттел дото бесса шийла металуш дола басар хьекхад прокалочни болат лоаладечен пешкашта. Панелашта сийрдабаьццара басар хьекхад, сийрда бесаш дола плиткаш телай ийна Iо. Оборудоване кхесташ долча доакъошта цIе е кхы тайпа сихха бIарг кхетаргбола басараш хьекхад. БIеха фо арен кердадар чуи укаргдолаш вентиляци оттаяьй, люминосцентни лампаш ехкай. ЧIоагIгIа теркам тIабохийташ механизаци яьй къахьегама. Производстве лазараш чоанаш хилар бахьан долаш балха ха йоац хIанз участке.

Завода технически эстетика плана мероприятеша чулаьцай керда техникеи хьалха латта технологии юкъеяхьара плано. Технически эстетика плана цхьайолла мероприятеш завода коллективни договора юкъеяхай, цу даькъе моторни цехера нийнаш хьал а даьхи, плиткаш тохар, душевойш тоаяри шерьяри, авторемонтни цехера сердал тоаяр.

Авторемонтника «тушгилгаш цIекъераш» санна мIаде хийтта уйла дIаяьннай заводера помещенеш хоза кийч а яь, санитарно-бытовой дикача хьал тIа оттаяра: хIанз болхлошта цIена, сийрда, Iотеха нигале плиткаш а йолаш помещенеш, никель даьккха сантехнически арматура, дIайха а шийла а хий доагIаш кулгаш дуларгаш чулатта цIеноша. Хувцаш баракъаш чудоаладу шкафашкаш латташ паргIата моттигаш я. ВIаштIехьдаьккхад балха дувхаду баракъаш дутталга, болхлой балха хьа а юха цIа а служебни автобусаши кхувлалга. Соахка санитарно-бытовой хьелаш тоадара мероприятеш кхоачашьярга 7,2 эзар сом ахча дахийтар заводе, планагIа лаьрхIа хиннача 5,5 эзар сома меттел.

Производство эргаьккха тоаяра тIаерзаь массехк лоархIаме мероприяти чакхьяккхар 1968—1969 шерашка. Масала, болх бе йолаллийтай М-20 яха гайкаш хьаю автомат; дистанционни управлени а йолаш лаккхача частотерча тожаша овтхаллашта термообработка яра установка, къеналачарна меттел тода мас станок, кхоачамболаш еца а агрегаташтa ремонт еча участкашка. Болх беча моттигашка оттаьй хIанзара стендаши приспособленеш, юкъейоллаяьй пневмоинструмент, н. кх. дI. Уж керда чакхдаьха хIамаш завода Iалальмате лоархIаме да. Уж юкъедоаладарах завода баьнна пайда 1969 шера 33,6 эзар сом хилар.

Цул совгIа цар новкъостал ду производства культура лаккхъяра, кадраш каст-каста хувца ца яллийтара, технически боарам айбара. Заводе кадраш хувцалулга 4 процент лохдениад укх тIехьарча цхьан шера. Заводе вIашагIа а ехха болх беш я опыт дIа-юкха ийю школа, технически минимума курсаш. Вузашкеи техникумашкеи дешаш 24 саг ва.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна РСФСР автомобильни транспорта Министерства 1968—1970 шерашка производства культура лаккхьяраи къахьегама хьалаш тоадараи кхайкадьча общественни хьажара юкъе дакъа лоацаш я завод укх тIехьарча шин шера. Завода коллективо баьча балхах йола материалаш Нохч-ГIалгIай АССР транспорта, шоссейни наькъий болхлой профсоюза обкомо лаккха мах а баь, хьажара центральни комиссега яьийтай. Хьажар чакхдоалаш латт, цхьабакъда, производства культура эргаьккха хIанзалца тоаяра заводе ше даьчох коллективо дIахорча боккхача наькъа юхьиг мара лархIац.

К. КИЕВ,
инженер.

«СЕРДАЛО»
2-гIа агI: 28 март, 1970 шу

КОЛХОЗА БОАХАМ ЦЕХЕХ ЛАТТ

ДIадаха шу чакхдоладаш газеташ тIе чIоагIа дувцаш дар юрта боахама цеховой структурех кулгалдарах дола дош. Цу гIулакха чIоагIа теркам тIабахийтар Шелковской района «Коминтерн» колхоза правлени партийни организаци.

Из дувцача тайпара перспективи в производствана пайдаце а дий хьежа лаьрIар цар.

Из дага а долаш Московски областерча «Константиново» яхача совхозе делегаци якхийтар колхоза правление. Цул совгIа город Москве Ерригроссийски къахьегамен эладен институте да хилар уж. Укхаза хоадамболаш сийгар царна къахьегам кердача хьисе вIаштIехьбаккхара принципаш. Цу даькъе дукха гучадаьлар царна «Константиново» яхача совхоза бригадий, фермий балхага хьожаш уж лийнача хана.

ЦIа баьхкачул тIехьагIа делегаце членашца колхоза правленен партийни организацен заседание шоашта дайнар хьадийцар. ТIакха колхозхой юкъарча собрано къахьегам кердача тайпара вIаштIехьбаккхара белгалъяь дикйа мероприятеш тIайийцар.

Колхоза беррига боахам къаьст-къаьстача доакъой хьисапе бийкъар. Иштта колхозе хьахилар пхи цех: растениеводства цех кхаш леладеча шин комплексий бригадах латташ хургья. Цул совгIа комсийи сомийи бешамий а дIаелар царна. ХIаьта хьайбий боахаме а хургья шин цех. ЦаI — жаи гоарани леладеш, шоллагIьнр — доахани хьаккарий лелеш. Механизаце цехе чуйоагIа тракторийи балха хелача процессашта механизаци еш йолеш бригадаш. ПхелагIйолча цехо боахама эша гIишлош ергья, колхозхоашта битоин гIулакхаш делга вIаштIехьдовиккхаргда.

Цехий начальникалла чIоагIбир боахама кертера специалисташ. ХIара цехе шоай къаьстта бухгалтер — экономист хургва. Бригадираши фермий заведующеши хьалха санна шоай балха тIа хургба. ХIара цехага дIаихачийтай хозрасчетни заданеш. Цига белгалдаьд лерриге -де деза балхаш, царга дIалахийтя лаьрхIар, валагIа якха еза, продукци.

Специалисташ — цехий начальникаш шоаш кулгалдеча даькъий балхах правлена хьалхашка жоп дала декхарийла я. Иштта боахами керттерча специалисташта кара кхоач къахьегам вIаштIехьбаккхара дош, уж производства не гарга оа.

Производственни участкашта кердача тайпара кулгалде баларо колхоза правленега цхьа хулийт боахама ерригача участкашка бокъонца йолча хозрасчетах къахьегам вIаштIехьбаккха, экономически болх тоабе, кIара колхоахоачул бехктохкам ийбе.

Цхьа бутт гертга ка я йоаллагIача шурий-товарни ферма коллектива кердача технологех болх беш йола. Ферма заведующе Шутькое Мария Мифольеннас дувц.

— Кердача тайпара къахьегам вIаштIехьбаккхар хьалхарча аргIана къахьегамо овсарле лакхьара тIадерзадаь да. кIезигъенни фермерча болдлой штат а. Хьалха ферме болх беш 23 доярка яр, хIаьта хIанз уж 13 мара яц. Хьалха кхоаза детташ хинни доахаи хIанз шозза мара детац. Доахаи механизмашца детт хIанз. ХIанз хIара доярка 40 етт лелабу. Шура ца луш лекъа доахей къаьсттача группе вIаштIе я техе цхьаи доярка лелалу.

ХIаьта доахан дехкачул тIехьагIа царех шоай группаш вIашагIтох доиркаша.

ХIанз доиркаша кIирах шин дийнахь салоI. Дерригенца цхьане доаркий ялаш а дукхагIа хургдолаш да. Февраль бутт чакхбоалаши март беттен ферме юкъера лаьрхIача цхьан дийнахьи бусн ферме йоаккха шура 300 килограмм тIаккхийттай. Тоаденнад ферме йоаккхача продукцега цунга дIалодачул учет лелаир гIулакх а.

Кердача тайпара болх белга Iалашдаьд боахама кхыча участкашка а. Жем боахаме жа дехкара мел эшар даь баьниай, кхашка бIаьстан юкхьанцара балхаш даьржад, гурахь дийнача елата подкормка яьй, чуйина гурахь дийна ялат долча кхашка хий деккаш ба механизаторащ. Тоадал соцаш доаха мекхаш даьха а баьнна 300 совгIа гектара тIа люцерна дIайийнай.

Коминтерновцаша шоай балха юкъе доалладаь кердадар — юртбоахама продукци дукхагIа яккхара, цунга дIалодар кIезигдара къахьегамкой вахара хьалаш тоадара тIадерзадаь да.

Е. ФАРНИЕВА.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СУДА ПЛЕНУМ

Укх деношка СССР Лакхехьарча суда пленума ергIанара заседани хилар.

Пленумо дийцар КПСС ЦК декабрьски (1969 шера) Пленума решенешна дувзаденнача судебни органий декхарех дола дош.

Йолаш йолча къахьегамен материальни ресурсех пайда эцара эффективность дикка лакхъяра КПСС ЦК Пленумо оттадаьча декхарашка хьежжа СССР Лакхехьарча суда пленумо социальд из декхар толламе кхочашдаро пачхьалкхен, къахьегама, производственни дисциплина телхаеш, пачхьалкхен ахча хьурмат доацаш, зехьа дIаухийташ йола моттигаш дIаяхара даькъера судий гIулакхаш тоадела, социалистически законность чIоагIа деларна правопорядок чIоагIьари дукха лоаттабеча къовсамера эффективность лакхъелга судашкара дIадехаш хилар.

СССР Лакхехьарча суда пленумо судашкара хьадийхад халкъа рузкъа лечкъадерахи доадерахи законо оттадаь лирача тоIазара гIулакхаш доарзагIа ца йолаш чакхдовхилга, доал ца хилирна, социалистически, рузкъа лечкъадергдоахаш, доадергдоаш, хIалакдергдоацаш, толахдергдоаш лораделга Iалашдарца зуламе-вегарйдоаца гIулакхаш леларна, шийхарча гIулахьхех пайда а эцаш зуламаш леладарна, ехаш йиларна, эсала, стандартний комплектний йоаца продукци арахецарна, къахьегама дисциплина, къахьегама лорабара правилаш, кхерамзлен техника телхарна лоттабу къовсам чIоагI-белга.

Судашта дIахайтад уголовни граждански делашна хьожача хана зулам дара аьттув боахаш дола бахьанаши хьалаши хьагучадахара къаьстта уйла тIахайтанза ерийоацилга, материальни рузкъай учет лелаяра, уж Iалашдара, царех пайда эцара даькъе хьагучадаьха кхоачамбоацараш дIадакхра пайда хургболаш гIулакхаш чакхдоахача лоаттабу тIахьожам чIоагIбанза барг бойцилга.

Пленумо белгалдаьд къахьегама правоотношеней даькъе законность чIоагIьяра, сияхетаме дисциплина хургйолаш, социалистически рузкъа хьурматлеши ихомбеши леладергдолаш болхлой, тIулаккерчо наькха, колхозхой бокъонашц законни хьашташи лоридергдолаш кхетам балара гIулакха судебни органий лоархIам лакхбергйола гIулакхаш.

Судий болхлошта тIадиллад общественна духьаларча гIулакхашца лоаттабеча къовсама тIаерзаьча законодательстване пропаганда еча хьинаре дакъа доацилга.

Редакцени зуламашца къовсам лоаттабара даькъерча судий гIулакхий хьакъехьарча дешица дувзадени СССР Лакхехьарча суда пленумо ладийгIар Туркменски ССР Лакхехьарча суди председателя А. Аймашедова, Эстонски ССР Лакхехьарча суда председателя Р. А. Симсона, СССР Лакхехьарча суда председателя заместителя В. И. Теребилова доклад.

Пленумо дийцар шоай доладаьхьа хIамаш леларо бокъонта хьежа гражданий доладаьа дола цIенош дохадаь дIа а доахаш пачхьалкхени общественни гIулакха лаьтташ къовстадарна дувзаденна нийслу къовсамаш судашка гIолла къастадера практика, судашта хьехам белар, цIенош дохадаь, дIадахарах мах биларех цу цIеношка баьха мах кхычахьа баха ховшабарен порядок нийсъеш йола законодательство юкъеккхарца дувзаденна долча дешнех лаьца.

Пленумо дийцар суда гIулакхий цхьадола кхы дешаш а.

ТАСС.

ДикагIчарна совгIаташ

Шийтта бетта хилар В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача дийна хетаьнь къахьегам Iилман-лерда тIа вIаштIехьбаккхара дикагIа йола комплексни план оттайрий из балха юкъеяккьара тIерзаваь хьажар - конкурс. ХIанз цу юбилейни хьажара-конкурса итогаш яьй. Конкурсе хьажа хьаейта яр къахьегам Iилман лерда тIа вIаштIехьбаккхарах йола дукха планаш. Шера производствана юкъейихьача 88 НОТ-планаша пачхьалкхена баь пайда 2,8 миллион сом да, хIаьта къахьегама овсарле 8—12 процент лакхъяьй.

Хьажара итогаш чачул тIехьагIа облсовпрофа Президиумо дикагIйолча ялх плана ахчан премеш хьожаьй, кIаьта творчески коллективашта сийлен грамоташ енай. Хьалхара премий енай Грозненски механически чакхдоахача завода коксови цеха плана, шоллагIйола премеш хьожаьй швейни объединение цхьоалагIча цехен радиотехнически завода сборочни цехен планашта, хIаьта кхоалагIйола премеш хьожаьй «Электроприбор» завода, «Союзпечать» агентства, «Грознефть» объединене трубно-инструментальни база планашта.

Ялх творчески бригада баь болх мога а беш. Сийлен грамоташ хьожаьй. Царна юкъе я «Сунжанефть» НПУ ЦхьоалагIча промысла, Нефтемаслозавода, Наурски чхьагIар доаккхача завода, кхыча предприятей бригадаш.

С. ЧУХАРЕНКО,
тха штате воаца корр.

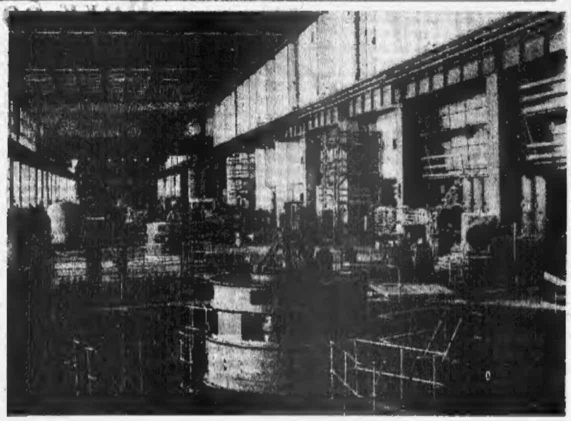

Дунен тIа эггара йоаккхагIа йолча Красноярски ГЭС-а гIишлошъераш вIашагIа в ела, болх бо йолалийта кийчъяй иттлагIа агрегат. Кхы а болх бе йолалийта лаьрхIад шин агрегат — цхьайтталагIени шийтталагIен. Енисей тIарча гидроэнергетически гиганта хил 6 миллион киловаттага дIакхаьчай.

ХIанз машинни зале отделочни балхаш дип латт. Алюминеца хоза бегаш латт хьалтеха тхов, сийна бос бола метлахсин плиткаш Iотох тIийна. Ленински юбилейна накъаяха кийчлуш я ГЭС-а гIишлошъерий эксплуатационникий йоккха коллектив.

Сурта тIа: Красноярски ГЭС-а машинни зал.

Ю. Бернина сурт. ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

ДЕЗАЧА ДЕННА

НЬЮ-ЙОРК, 26 март. (ТАСС). Ленина балхаша доккха новкъостал даьд тха махка аьрдехьарча, болама, вахара низ а бенна из дIаоттара, дукхагIа йолча американски профсоюзашка довл деш хиннача реформистски бюрократена духьала аьттув болаш ю къовсам лоаттабара, — хьахийкадир США Коммунистически парте къаьнагIа йолча деятелех цхьанне Джордж Моррисе ТАСС корреспондента интервью луш.

«Коммунизмерча «левизна» берий лазар» яха ленински книжка, аьлар цо, 1920 шера США кхаьчад, хIаьта цига цо Iалаьмате чIоагIа воздействи а яьй. Къаьстта боккхача мархIаме дар шерра даьржача «левизна» лазара Ленина тIехдиив анализ яр, дерригача прогрессивни низаша шоай гIулакхаш алзамо долчча моттиге леладе делай хилар цо къаьстта хьахьокхар.

Ленина авторитетон иллешен, аьлар Моррисе, Iалаьмате чIоагIа плани яьй США аьрдехьара болам дегIабара. Духхьал цо бишхилийтар аьрдехьарча американски боламга 1930-ча кризисни дIахорчен шерашка лоархIаме дакъа кховчашде.

Ленински хьехам баькъ хилар, белгалдаьккхар Моррисе, бокъонна дог теша а деш хьахьекхар машара тIехьа, шоай вахара бокъонаш баьхан долаш къовсам лоаттабеча американски болхлой класса болам айбаларо. Белхлой класса дIенал гучадува экономика цкъа цаIи тIайкха нохи доакъош чулоацаш а политически маIан долаш а йолча забостовкашка. Цу къовсамах дIабеттану пачхьалкхен гIулакхаш тIара цах, хIаьта из иштта хилара тешал ду 200 эзар совгIча почтови болхлочо яьча забастовка.

Укх тIеххьарча ах бIаь шера, аьлар Моррисе ший къамаьл чакхдоллаш, ленинизмах дукхаза дорха гIийртад аьттоьярен ультрааьттехьарен низаш, цхьабакъда, цу тайпарча хIара къовсама юкъера, опытаца дIаьхегIа а хулаш, оралйиннай из тIа-тIа дукхагIа чIоагIлуши вадара киз болийи.

ЛОНДОН, 26 март. (ТАСС). Кенатеха араьннай «Айриш социалист рэвью» яхача бетта цкъазза арадувлача журнала — дукха ма йоацаш Ирландески болхлой партий Къилбаседен Ирланде Коммунистически партий вIашагIхетар бахьан долаш хьаьнча Ирланде Коммунистически парте органа эггара хьалхара номер. Деррига а хIона дац аьнна дола журнал В. И. Ленин ваь 100 шу дузара хетадаь да.

Дж. - Дисе «Ленин: цуй вазари гIулакхаши» яхача статьяй тIа дунен пролетариата сийлахьволккхача бовча вахарен гIулакхийн обзор ю, белгалдоаккх ленински балхаш дерригаъ дунен тIа лоархIаме хилар.

Журнала массехк оагIув Дублине кепатеха арадаьннача «Ленин Ирланде хьакъехьа» яхача брошюрана хетаьй. Брошюра тIа а Ирландера болхлой болам бувцаш долча ленински балхаш тIара хьайийна цхьайола моттигаш.

Белгал аьлча, Дж. Стюарта язьяьча «Ленин къахьегамой Iаьдала хьакъехьа» яхача статья тIа белгалдоаккх, демократен диктатуран дешай хьакъехьа Ленина баь социам абстрактни теорей ларда тIара а болаш, Iилман анализен классови накъьен ларда тIара хьабоагIаш ба. Ленина цкъа санна, дуккхаза а белгалдаьхад, пролетариата диктатура пролетариата йолча диктатуран буржуазерча гIулакхага диллача а диктатуран маIан долаш хилар.

«Ленински хьисапера партия» яхача М. О. Риордана статья тIа аналиа ю «Фу дергда?» яхача Ленина балха.

ОККУПАНТАШТА ХIАМАШ ЕТТ

АММАН. 26 марта. (ТАСС). Кепатеха араьккхача объединенни Палестински командоване никала аннелене тIа беча хоамагIа, селхан массехк израильски салте вийнав «Фатх» яхача организацерча партизанаша Иордан яхача хин атагIен къилбаседехьарчо дакъа тIа.

Цу организаце бIухоша израильтянашта иштта доккхий зенаш даьд дIалийначо Голански лакхаленашкерча израильски позицешта атака яьча тIеххьагIа цах бообарцен техника хIалакьярцеи...

«Палестина мукъаяккхара къаман демократически фронта», партизанаша, «Ас-Саика» яхача организаце бIухоша цхьана тIом а беш, массехк израильски тIема автомашинех ах баха хошшабаьча Ашлод Якуб (Иордански атагIен къилбаседехьара дакъа) яхача районера дуккха чIоагIален гIирсаши хIалак а деш.

«Палестина мукъаяккхара халкъа демократически фронта партизанаша Иордан яхача хин атагIарча центральни секторе израильтяний наблюдательни поста атака а яь, массехк израильски салте вийнав.

Палестинерча духьален цхьаькха организаце — «Палестина мукъаяккхара чакхдоахача гIулакхий Комитета» — никало хьакхайкадаьд, Иордански атагIен къилбаседехьарча даькъа тIа партизанаша 4 израильски салте вийна хилар.

Укхаза хьакхайкадаьчох, Палестински кхаь организацех хьаьнча отрядо 21 марта лира тIом баьб Мертан фордагаьъ къулбехентахьарча Ас-Сафи яхача районе 10 километр хIоарга чуьхача йоаккхийча израильски подразделенешца. 6 сахьата лира тIом баьчул тIехьагIа вийна е човнаш яь 90 саг къаьстар израильтянех.

ДIалийцача Iарбий территорешка массаза баьхача наха низаш дара политика лелаю израильски агрессораша.

СУРТА ТIА: городе Газе бахача Iарбашта чухьожам ба израильски салтий.

ТАСС телефото.

Кхомбар—хIаране декхар

АЙЕ ЙИШ Я ЭКОНОМИКА

Дукха я тха боахаме производстве пайда ца эца резерваш. Бакъда царех пайда эцаш хилча дикка лакхъял йиш яр боахама экономика. Хьожаргда вай уж малагIаш я. Масала, растениеводстве. Цхьанца йолча бригадий опыте хьаьвокх тха боахамла хьалашка кхашка дуллаш дола хий тIахийна дуллачул каршаш а доахаш диллача дикагIа доага. Иштта лекхеш хилча лаьттах дикагIа чудол из. Лаьттанца туй Iаь. Опыто хьаьвокх цу тайпара кхашка хий долкеш хилча хьуликъам дикка лакхлулга.

ХIинзелла дукха моттигаш нийслора тха совхозе юртбоахама культураш кхеяра агротехнике телкъеш: доагIача тайпара кIоарга лаьттагIа чудахийтацар дIадуе фу, лерттIа гIулакх цацор. Цу тайпара кхоачамбоацараш кхы а дукха нийслора. ХIанз цу гIулакха хоза теркам тIабахийтаб оаха. Цо торо хулийтаргья юртбоахама культурий хьувкъам лакхбе.

Тха кхаш леладераша дуга а кхеду. ДIадахьача шера хьувкъам лоха хилар. Цун бахьан дар дуга дIадув ха тувлаялийтар. Укх шера совхозе дIадув деррига дуга цхьан отделене дувргда. Цо торо хулийтаргья дуга кхедарах бола бехктохкам цхьан отделене кулгалхоштен къахьегамхоштен дIацIабилла. ХIанз а гуш да цох хьахиннар. Дуга дIадувргдола лаьтта хаьнахьа а дика а кийчдаь, техника кийча я. Лоаццаь чи кхоаза а дуга дIаде кийча ба механизатораш.

ДIадахача шера совхозе 88 тонн доагор кходдьлар. Из дика гIулакх дац. Бакъда, цох кхоачам бац. Бес, доагор дукха а дукхагIа кходе йиш йоландь. Масала, техникана заправка еш, хIаьта ца эшача техника, транспорт дIа-юха лелхаш дукха дов доагор. Цу тайпара кхоачамбоацараш гучаяха йиш я юрт боахама техника, автомашиний овтхалех пайда эцача а. Техника, машинаш гоаеча хиланза иргйоацо овтхалаш юкъаметтоуттае дукха торонаш я тха совхозе. Цхьабакъда царех боагIа пайда эцац. ХIаьта керда овтхалаш массаза а мел эш хьанхачац. Из бахьан долаш дукха техника болх ца беш латт. Цу гIулакхо балхаш тIехьадоах. Цулухьа юртбоахама культурий хьувкъам эшалу, кIезигду тракторашта ду кIаьне овхам а. Иштта за хул совхоза йолаш йолча торонех лерттIа пайда ца эцарах.

Дукха кхоачамбоацараш нийслу тха совхоза хьайбаш леладеча даькъе а. ДIадахача шера дукха доахан дайра. Цул бахьан дар хьайбашта лерттIа гIулакх ца дар, во кхабар, лазараш юкъатокара де доагIа гIулакх ца дир. Дукха эшеелар хьайбий продуктивность, лакхбелар цунга дIабода мах. Укх шера дикка тоадаьд гIулакхаш. Хьайбаш доалга 70 процент кIезигденнад. Из де торо хилийт хьайбаш дикагIа кхабарах, царна эша гIулакх лерттIа дарах, къаьстта зооветеринари болх дикагIа вIаштIехьбаккхарах. Масала, духхьал доахан кхьухьанахьа лувчадарах а, 30 процент лакхъе вIаштIехьдоал цар продуктивность. Из гIулакх укх шера балха юкъе довлладергда. Цу тайппара пайдане да лоаман дагIенах нийса пайда эцар а. ХIанзалаш кIезига ухийтар цигг тха совхоза хьайбаш Укх шера 1300 бежен лохийтаргда оаха. Из я итташ тоннаш мехьера хьайбай продукци. Бакъда гIулакх цу тIехьа чакхдоалаш дац. Хьайбаш доалга дIенаьь дIадаккха деза, дIабода мах лоа а беш продукци махулла дукхагIа яккха еза, хьайбаш леладарах совхоза пайда хургбола гIулакх де деза. ХIаьха из де торонаш йолаш я.

Масала, хьаьнаргья вай цхьоалагIча отделене шурий-товарни ферма. Укх шера хьалхарча кхоартале ферма кулгалхошей хьайбаш леладерашей шоашта дьалхашка декхар оттадаьдар доакъоарах лерттIа пайда эца хьайбашта зооветеринари гIулакх дика де, цунца дувзаденна хьайбай продукташ яхара квартальни план кхочашъе. Хьакхар лоархIаме да. Хьайбай продукташ — яхара квартальни план дийтталагIа март тIакхочаш кхочашъяьй хIаьта уж пачхьалкхенга йохкара план — дурийтталагIча марте.

Дала а харагIдоьшачох кхочам беш баш ферма къахьегамхой. ДIаьо йодача хана шурий хьоанал лакхъярах пачхьалкхенга из йохкара темпаш кхы а дикка лакхъе йиш я. Духхьал укх тIехьарча шин бетта йохка лийрхIачул 6,5 тонн дукхагIа шурий ехнай ферма цу чотах. Йоккхий торонаш я ферме средствеш кхоара а: укх шера кхо эзар сом кходе йиш я ферма, цу даькъе ши эзар сом хьайбашта тIаккхета дулх дукхагIа хилийтарах.

Доккха новкъостал эш фермана керттерча специалисташкара. Бакъда уж цига хан-ханахьа хилац. Къаьстта чIоагIа эшаргда цар новкъостал апрель бетта. Из ба хьайбаш леладерашта эггара бехктоккхамегIа бола бутт. Цудухьа ца теркал в деш шоай декхараш диза кхоачашде дезо. Иштта боккха пайда хургба фермана механизировани хьисе хьайбаш деттиагIа вIаштIехьдаккхара а. ХIанз доахан кулгашца детт. Вахьаш да лойттросета напряжени массехк а тхьаи. СовраменгIа ца хилар.

Вай мел дийцача кхоачамбоацарех а хIаьта уж дIадаьхача ераховз хургболча пайдех в дийцар массехк ди хьалха «Халкъа боахаме производстве резервех пайда дикагIа эцара экономе режим чIоагIьярен» хьакъехьарча КПСС ЦК СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо дувцаш тха совхозе хиннача собране. Веррига къахьегамхоше хьовбалдир Письмо. Собране къамаьл даьраша кортагIдаьккха кхоачамбоацараш, дIадахара кийгъаш белгалдир, гучаьхар резерваш, оттайр боахама экономика дIахо лакхъяра лакхъе еза мероприятеш.

Х. БАУДИНОВ,
Гудермеса района «Гудермесский» совхоза партнома секретарь.

ТХА ТОРОНАШ ЙОККХИЙ Я

Плаппал совгIа 600 тонн лакхерча сорта дола хьоарь журн яхьа, дийнахьа буси арахецаш йола крупа 50-негара 100 гоннега дIакхачийта, къахьегама овсарле дIадахача шера хиннача 3 процент лакхъе. 7500 сома мехка электроэнерги кхое, иштта я оаха тхоай хьалхагIа тIайийца хиннача укх шерарча декхарашта юкъе йихьа керда пункташ. Уж цифраш хьалха хиннайрел юкъера лаьрхIача 20—30 процент лакхагIа я. Из тхона дагадохийтар боккха чулоацам болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК письмо. Укх деношка из дувшац хьабийлла партийни собрани хилар мельзаводе.

Цу дийнахь мара из фу письмо да хайна хургдаш цар болхлошта хьина хета тарлу. Газеташ тIа из арадоалашехьа теркам тIабахийтар цунна тха агитатораша, политинформаторшаш, пропагандисташа. Цар бригадашка, кхашка, участкашка дIакховчийбир цун чулоацам. Цудухьа тха болхлой, специалисташ, кулгалхой шоай собране боагIаш санна боагIа я, фу дувца деза а хоуш бар.

Письмо тIа, белгалдаьккха декхараш лоархIаме хилар кхетаду оаха, хIана аьлча цу тIа юкъейа предприятешкара цар да тха заводе а. Массане я оал: балха мот лораe а цох биза пайда эца я беза, илат лораде деза, ахархоша хила кхобаь фийг бовбе йиш яле.

Цхьабакъда, из дош гIулакхега даьлча кхыча тайпера хул цун чулоацам. Из ха тха заводе кор, цехашка вIалла хьачуелла а вецаш, цул кертоя араьха гуш да оаха цу фийго хьурмат дувшача тайпара чIоагIа ца делга. Цкъаза юхе гIолла тIехбоала вьшкаш пикъой дилдеча тоаша кIийбу тха хьаьра чура тоIадаьча-фе низаца араухийтача хеоаро. Каст-каста нийслу уж моттигаш. Механикаш, специалисташ оарзагIа балелехьа ше хургдар хул. Иштта керга декъара цре къоарзъю тха крупа йоккхача элеватореши араухача хьажкIий тухкараша а. Юхе гIолла гIаш тIехвоала саг уж букъ тIа йоацаш дIеводац. ТIаккха сайна найдаца да оаха рузкъан кхом бе яхаш летта цIогIарч, язду кхахаташ, ю летучкащ?

ДIахо сона хеташ эзар хиллал хургда хIанз оаха кховба кхоккарч, хьавилгаш кхы а дукхагIа да. Цкъаза уж гIайттача сигале къоарзъю цар. Хьашт доле вьхьа, ахьанза илат да укхаза царна дала. Цу гIулакха вIалла коа Iохоаца а дешаш цар, сего човкадергдоацача тховнаш тIа Iомехкаю царна транспортерий лентаца хьажкIаш, кIа. Гаьнара хьожача а гу цу тхов тIа Iоа а хьалла а летта ялата гувнаш.

ДIалархIал, нагахьа санна цу кхоккарча, хьаьнилгаша доадаьча фийгех мел килограммаш хул.

— Нагахьа санна, вай бокъонца хIаман хьурмат де, цох дог дала уйла йолаш дале ву тIара дIадоладаль деза вай, — йоахар къамаьлаш цавча болхлоша. Цу механизмай из зе ду къоргеш дIакъовла низ, хьаькъал, ховзал йоацаш ба теш вай специалисташ?

Къахьегама закона тIа, хIара предприяте йолча распорядка тIа дIаяздаь, дийца, белгалдаьккха да болх дIаболалу, салоIа, из болх чакхбоала ха. Нагахь санна в сахьат-даьлча балха ди дIадолалуш хуле из стрелка цу цифра тIа эттача ший болх ха ца я йоаш дIаболабе беза. Смена хувцалуш я из бокъо я хила езар.

ТIаккха практикага диллача мишта хул из гIулакх? Дизза сахьат ха еза болхлой бокъонца ше-ший моттигашка дIаоттбар. ЦаI хьавоагIа, тIаккха 10 минот тIехьа а вьле шоллагIвар воагIа, вож ах сахьата тIехьа вовл цхьа бахьан а лехе. Уж миноташ йов, цкъаза цхьаннех, шиннех баьккха бехк мара лер ца юсаш.

— Арахьера саг хьа а вийха дIаиккха эзаш проблема яц из, — йоахар завода инженера нов. Евлоева. Уж болхлой шоай цхьаьна кулгаьо воаца бац. Уж ба болло хьа меца воагIа, дIа меца воде эггара хьалха хадзараш, из бехктонхаме оаза вездараш. Уж кулгалхой ба, долчча къахьегама дисциплина тоераш а телхаераш а. Цхьайола цеха начальникаш, бригадираш шоай хьайбагIаш тIехьа а баьле мара, уж кулгалхой ба, царга болхлоша хIама алац, хIаьта лакхехьарчарка наггахь мара дIа а хазац из гIуллекх. ТIаккха ше тIехьа а вьнна болхлочунга цо детта шоагIа пайдана а дац, — йоахар дIахо инженера бехке барий шераш а йоахаш.

Хье хила дика, эздел долаш, къахьегам безаш, балхах дог лелаш. ТIаккха Iа аьннар кIоаргагIа дужаргда наьха керчу. Иштта кхетабир собране баьгIараша цу къамаьла чулоацам.

Лакхехьа аз дийца цифраш цу собрано йоагIь хьатIа а ийцар, хIаьта уж кхоачашъергйола наькъаш белгал а дир. Юбилейни шера бельзабаргйа мельзаводцаш, уж кхоачамбоацараш дIа а даьха.

Тховшкара КПСС райкомеи райисполкомеи дIа-юха тела Цхьа байрахи дIа ца хецаш, яр шу чакхдаккха дага да тхо.

Х. МАЙСИГОВ,
Назранерча мельзавода партийни организаце секретарь.

«СО ЦХЬАЬ ХУРГВАЦ»

РЕЦЕНЗИ

М. Ю. Лермонтовн цlерагlча театро оттаяь из постановка а массехказа хьажа мегаргволча, шийга массаза хьож кёрда уйлаш чуйоахкийтача, шийг турпалаша леладу гlулакхаш кердача тайнара кхетадайтача спектаклех.

Цу тlа буьнар ба пхьа: пьеса тlа вунача керттерча турпала Азаматов Iийсай дукха везача вочlага Тимурага пхьа боалла саг гучавоал. Хила тарлучи зуламах шийг воI кIалхара ваккха волалу Iийса. Бакъда, из кIалхара ваккхара нийсъ цо лех Iаьдален общественностен оьгIоацара боацаш, шийг хьаькъало маяххара боацаш, шийг принципаштен вахар ше кхетадара уйлаштен дукхьала а яьшна, вай строй, вай общество из езача, вахаре сийрда, хьаьнала, даькъала мел долчоа дукхьала волча Биботага гlолла. Цунца Iийсас йохаю ше Тимура дег чу юашаь идеалаш, дика, даькъала, хьаьнала мел дар, къонахчал, принципиальность. Хеталургlа Iийса бакъ ва аьнна, хlана аьлча воI кIалхара ваккха чIоагlа безам хиларах ду цо уж хьамаш. Цхьабакъда, бокъонца уйла йича, пьеса темаген идеяген диллача из нравственни цlенал йолар, харцахьа цалар да.

Цу тlа гlолла автора а цунца цхьан театро а сцена моттаца дувц шийна вахаре лоархlамера дешаш къоастадеча хана цхьаза принципа тlара саг воалаш моттигаш хулаш хиларах. Iийса эшара бахьан да из харц принципа тlа цалар. Азаматов гlалат далар геттара во да. башха дика лор, специалисташта а наха а везаш, воэзаш, дика лоархlаш саг хиларах. Цу спектакля тlа лаьтт идеологически тlом, вlашка кхоххалу вахара хьаькъехьара, дуьнен тlа латтача гlулакхий лоархlаме хьакъехьара тайп-тайпара уйлаш.

Геттара дика а художественно товла а дуьй спектакло вахаре пхьа нийсъ хила безарах, харцонца вахо йиш йоацаш, мегаргволаш хиларах. Iийсас хувца вай идеалаш, вай вахара принципаш, вай мораль. Хlьта геттара во а бехказа валийта йиш йоацаш а гlулакх да цо дер, образовани а хьаькъал а долаш волча Iийсайна хlьта а. Азаматова ше ма аллера «баьдеча гlалгlачо дергдар ду» цо.

Цу тайпара, автора геттара товаз хьагойт вайна къаьнача заман хlамаш цlйх доахкаш хилар, цхьа хало тlеттача вай церна хараволхаш хилар.

«Со цхьаь хургвац» йоах Азаматов Iийсас сцена чакхйоалеш. Тешаш хала да цу дешах, хlана аьлча зlамига саг волча хана хlана деьначул кlезигагlа доаш, гlалат даьннад кунгара: дас къаьнача Iаьдалах ца везача сагага шийг йиша Зеза маьре йохийтеш цхьакхаа дукхьале яззар да, йишей гlа даккхинзар. Со цу хана зlамига ф дукха хlама ца кхетадаш а вар, ахаш бехказа вала гlерт Iийся. Из бехказа валац — къоначо шийг йишийг вахар дохача дийнахь сиргагlа ваьнаваш ва. Хlьта хlана, вахара йоккха опыт шийг волча хана а гlалаташ ду цо, принцип яц. Хlьта фу тешам ба цо тlехьа тlеоагlача хана а гlалаташ дерг мичаl, аьнне?

Зезай вахар дохара бехк цунна гlалатт. хlьта тахан шийг воI ахча дения пхьа дlа а текха, къаьнача Iаьдалех мукъанаккха гlерт из. Шийг дего ахар а лекхар а кхоачашдара хьакъехьа эсала хул из. Нийса гуlлакх ца Тимура дербахьа йода из дlа Iийсе вита а вита, хlана аьлча Тимура дего къобал мел дер, ше мел хьийхар, ше мел даь дикадар доладьд Iийсас. Iийсай роль ловзаеш волча актера Е. Красникоа белгалдоаккх цунна геттара чlоагlа воI везалуш цу тlа гlолла цунга гlалат доалаш хилар — из дlахкача замах вочa гlулакхашта тlехьа валар.

Воlа хьалхашка нийса волаш чакхвоалавеннавац да. «Хьо хувцавалаза, со юхавоагlаргвац», аха воIо даьга аьлна дешаш, сона детаргахь, ша маьарра дола судо дaь приговор да.

Бибот сахна болха, къоначо замах юхедиса гlулакхаш лелаеча наха чlоагlа эш Iийса сахна бераш. Бибота роль ловзаеча РСФСР-ех Латвийски ССР-ех заслуженни артиста Г. Гладкиха хьахьокх из кердагlуи, дог цlенагlчун, беркате мел долчун моастагlа хилар. Сагах мел доалла водар, бlехадар вlашагlкхийттаде цу образе. Цхьаькха а хlама дац Бибота деза хетеш. Шийдар чакхдаккхара фуннагlа де я кийча ва из. Цо далла деш дола гlулакх шийг бlеха уйлаш къайлаяхьа деш да. Иштта аттагlа да Бибота байда нах Iеха бе.

Автора вайна хьахьокхачох, Бибот къаьнача замах юхедиса гlулакхий леладу саг ва. Цу хьагъехьа уйла ейташ я Биботен Зибейра сцена. «Хьакара хlама даларе шевар хьалъолларгвар Iа», — йоах Зибейра Биботага.

Зибейра а ва Бибот сахна вола поллец. Бакъда, Оарцас яхачох, Бибота каравахь вецаре дика я ленал долаш а саг вала мегар дох. Из бакъдий хьогl, со тешац цу дешах. Иштта сона махеттара хьалхехкав из актера А. Маланьина. Къаракъа ах литр шийга елча ахь а эздел дохка, цхьакха гунахьа доаца саг ве кийча воля Зибейра поллеш ва. Морально а этически а хьаллаца йиш йолаш дац Зибайра гlулакх. Из шийг характер йоаца, лоlам боаца, наха гоама Iола саг ва. Бакъда Биботен цуна бар цхьа ниъ ба — къаьнача замах юхадиса во гlулакхаш леладар.

Оарц Биботан Зибайрийнен дукхалара, нийса саг ва. Цунца дика вовз Бибот, цуй гlулакхаш, уйлаш. Бибота из дика кхетаду, цулуьа Оарцех кхер из, гоама ва из цуна. Оарций вахар атта хиннадац. Оарц ше маьарра хьатойт цуй роль ловзаеча актера И. Борисова. Вахаре мел йоккхий халонаш тlеоттарах ца вохаш, уйлах ца талхаш, харцахьарча новкъа ца воалаш, нийса чакхваьннав Оарц. Из вала саг, бокъонца вола коммунист ва. Цо вахара бирса школа чакхъяьккхай, кулакийн фашистийн пхорчашта дукхьал лийттав из, къонаха волаш чакхваьннав.

Дика ловзаю Тимура образ актера А. Михайлушкина. Дика хьахьекхад Тимур вахарах тешаш хилар. Тимур вахаре принцип ца хилар, харц нийсъ белаш вац. Укхаза автороца а актерана а къовса бехам отт. Тимура бlкке ву Гамлет цо пхи акт чакхъяллалца шийг да вийнар лехаш хиларах. «Нагахь санна Гамлета пхьа леха тlеккхуш нах хиннабаларе, цо кхы а 10 акт дlаьхдергдар из» — йоах Тимура. Хlьта Тимура ше дерьм ма дий Гамлета дьр. Из бехказа вуьл дас шийга хьалаш шомшка пхьа боалларашца ше де гlертар, яхаш. Даси воlой леладер укхаза логически нийса доагlаш дац, е характер маярра гучайаккхара, накъадоалаш а дац.

Цlаьхха нийсъенна юкъе чуена хеталу Лейлай образ (актрисаш Т. Дорохова, Л. Карпенко). Лейлай Тимурацара безам хьахьокхара пхьакка хlама аьлдац автора е театра а. Цун роль ловзалучи актрисаша хlьта а йоlа зlамига саг везалу из моттиг, зlамигача сатаи йоlая юкъера безам хьагойтабаш. Iа безам бувцаш пьеса тlа пхы моттиг ца хилар дагадехача, къаьстта хьахьокха боагlар из, хьахьокха боагlар Тимура кхетам мабарра, цlена безам вахаре хулаш махиллара.

Из образ хьа ца хьокхаш йисай. Безаме а дика а ловзаю Зезий образ актрисаша Л. Лысоваси М. Слуцкаеси. Сага дика оамалаш, цlена лог, цlакха боаргбоаца везача сагацара безам, дикадар ловраш, цо дог гlоздоаккхаш, водар чlоагlа Iагкъаш, гоама долаш йола саг а йолаш хьалхашка отт вайна Зеза. Лысовас дукхагlа а дикагlа а тойт шийна кхалсага хозал, хьислахье, кlаьда хог. Хlьта Слуцкаис дикагlа хьахьокх Зеза сабаре, цlенча дагара хилар.

Низа новкъост, тешаме доттагlа, цхьа хlама тlеккхьачча оаргагlвала кийча воля саг волаш хьахьекхав актера А. Душкина Азик. Тимур кlалхара ваккхара фунагlа де а кийча ва Азик.

Iалаьмата дика образ хьаьйй Марий роль ловзаеча актриса Р. Исрапилова. Сцена тlа из гучаяьлча дог гlоздол. Дукха хlама довза гlерта бера бокхха безам дика хьахьекхаб. Оарца хlама веназ, Зезийна из хlама веза, яхьдар довза гlерт Мари.

Шоаза мара гучавалац Ибрахlим сцена тlа. Бакъда из эрителашта везалу хала хlама тlеоттача, дезар кхетадеш, низза саг долаш хиларах тарра.

Боккха лоархlам болаш да Iийсай цlагlа пенах доалла сурт. Цо хьагойт цу цlагlа деррига а лерттlа ца хилар. Из нийсде гlерт Iийса, бакъда нийсдаь воалалац.

Цу дикача спектакле я къамаш гlулакхашка диллача нийса йоаца моттигаш: дас воlен кулг а лаьцний моаршал хоатт, мархlа лелх. Из вайнаьха долаш дац. Иштта мегаш дац Оарцас Бибота етташ хилар а.

Совлен а ца эша а хlама дукха да Iийсайн Биботк вlашагlкхийттача, цар хулача къамаьла юкъе. Iийсен тешац Биботах, цунна гоама ва из. Тlаккха пхьа ехар салла дола цlекхаштара хlама тlеттача цунна кара хlане водe из? Цунга дlа хlана лу цо из геттара боккхача лоархlамера гlулакх? Театра дикагlа довза дезар нохчийн-гlалгlайн гlулакхаш, оамалаш. Из дaь даларе вайнаьхачоа дукхагlа тара хургьяр из дика а эмоциональни а спектакль.

Б. АБАДИЕВ,
театровед.

ШОАТТДЕН ОАГIУВ

ГАГИЕВ Гиризан.

ЛЕНИН-ЛАЬЧА

(поэма тlара дакъа).

Бекарг бетта вала со,
Ленин лаьча бетта,
Иллеш дика даьча
Оалхазарий метта.
Цун бlаргашта санна
Лаьтта дайнад сона:
Зезай ферташ тойса,
Сомадаьнна къона.
Цун лергашта санна
Хезад шоадай малеш,
Вийпа маlх хьалкхетиц,
Гlоза вахар ийдеш.
Бекарг бетта вала со,
Вала цу бетта баьчча —
Дуне миссел шера
Тхьамаш дола лаьча.
Цудуть йоаль яц са
Зlамига хьазаг хила,
«Магац дамиза» — аьнна
Сай наьи Iединна,
Хlьта, тахан йоккха
Я са дог чу гlаогlа.
Къайлабоах са малх ца,
Бошабу са гlайба.
Тахна юкьа шераш
Хlана эттад, хlана!
Хlана эттад шераш
Лаьха лоамаш санна?
Доцара уж кхоамаш,
Вурийттагlча шера
Цlо майдан тlа са а
Йиса хургьяр лерош.
Баьчча юхха са а
Хургбар къона болаш,
Хоьргдар сона дийш
Баьчче хьалхар вала!
О, ма чреэ дар-кха
Баьчча кlалхарваккхар,
Цунна лаьрхlа дешв
Сай догах чакхдаккхар!
Бокъде, иззап ирэз
Кхаьчадац са дагlа...
Кхаьчад кхьдое ирэз:
Баьче урагlьогlа
Байрахь лаьза поагlо,
Пхорч чакхдийна байрахь.
Цун сий боxьен пога
Моастагlашца майра.
Сабар... Фуд аз дувцар!
Дийна веций баьчча —
Дуне миссел шера
Тхьамаш дола лаьча!
Цун цlий ала санна,
Вай кхьаьнашка доций!
Баьчча бlаргий сердал
Вай бlаргашца оций!

Дийнахь сарралца бола баь хlаьдаелча цхьаннахьа дlа-юха ваха самукъадаккха дог доагlа. Из де йиш йолаш ба Ведань бахараш. Сарра-сарахьа шоашта дуккдезаденнача культура цlагlа гулу ведайхой. Укхаза кинофильмага, самодеятельни артисташа кийчъьяьча концертни программага хьажа, е лекцега ладугlа, диспута дакъа лаца боагlа уж.

СУРТА ТlА: кагирхой хелхар деш ба самодеятельни артисташ Нисаламова Заргини Хесенов Шаlарпа.

Е. Меграбова сурт.

ХIама ха ловрашта

БОАМБЕХ ХЬАЮ 1000 ТАЙПАРА ПРОДУКТ

Кхобьича боамбех йоахка вецествани чакхъяьхача 1000 совгlна тайпара продукташ хьаа йиш я! Хьоаса, доатта, пластмассаш, сапа, лакаш... Академика А. Садыкова куйлаюца Iалмахой коллективана боамбечара хоршай 80-нега кхаччаза химически соединени.

* * *

МАССА ШУ ДА ХИИ?

Хlанз вlашlтlехьдолл кердаlа долча прибарий новкъосталца хий боккъонца масса шу да ха. Пхешера «лаьтта» хий мел москвичаша. Кургизе лаьттанна кlалхарча тlоанашка гlолла лела хий 3—4 беттал къахнагlа дац. Харьковеи Полтаваси бахена нахага, кранаш хьайбатаза, валан ма дипра, хий кхоач. Хlьта Мацестерча дарбан хинаа 30 миллион шу ба.

* * *

ЛАЗЕРА СЕРДАЛ ЧАКХПОАЛ

Доазол дехьарча Iалмахой группа дукха ха йоацаш опыт дьй сага деlах сердал чакхъаккхара лазерах пайда эцара гlулакха. Нагахь санна 100 миллиоватт низ болаш йолча гелионеонови зlанарца куле юкъера сийрдадаьккхача, массаэ а вай лелаеча фотоаппаратаца сурт дакха йиш я шийг лелача пхьаний. Изза мора рентгена новкъосталца дуьйредац йиш йолу [illegible] доагlа.

ХЬАЯЬЙ КЪОНАЧА ТЕХНИКАША

Ух денношка Грозненски № 41 йолча школе хайийллар В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетаяь республиканскн берий технически творчества выставка. Из хьаеллаш къамаьл дир просвещене министра заместителa П. Н. Скородумовас.

Ялх зале хьахьокха оттаяь массехк бlаь экспонат я. Уж йийкъай технически моделировани, физико — технически, радиоэлектроника, кхыйолча секцешка.

...Дукха нах гулбеннабар № 22 йолча школа техникаш хьаяь «Экзаменатор» яха электронни машина латтача. Из машина физика, математика, хими дешарвошта мел хов хьож. Белгалъяьккха еза республиканскн къоначa техникий станцера А. Федотовиц А. Альянови хьаяь микромотоцикл, иштта кхы дукха йола экспонаташ.

Тахан цу школе къоначa техникий йиъагlа республиканскн слет хургьа.

М. САЛМАНОВ.

СУРТА ТlА: къонабарий выставке.

М. Плиева сурт.

ШИЙ БОЛХ БЕЗАШ

Берешта юкъе ше атта дац вохарча дегlара, нера корта бола Наурски районн берий библиотека библиотекарь Бароненко Таня. Шийг даьннача тахъь шерал къонагlа хет из.

Школера моаш мукъадаьнча дукха бераш гуллу библиотеке. Царна юкъе нхьабаршы хул доагlача босса книжка деша хоаш. Цар каддина кхухь библиотекера книжкаш, керда журнал, газета деш. Хlьта вокхаш библиотеке аха а бьлаьдбац дукха ха йоапаш мара. Царца Таняс въьмнльл ду, гlо ду царна сакъердаяен пайдаяен литература харжа.

Школе дешагlача дена денз книжка безам хиннай Таня. Цар классе цунна санна сага хаьар дийшача книжка чулоацам хьабуьца, произведене белгалонаш тахха. Цудухьа цунна гоамхьа диала я найсархой кулар.

Бархl класс яьккхачул тlехьагlа Бароненко деша йода республиканскн культпросветучилища библиотечни отделен. Укхаза сиха хийра дешара тlера, шийг профессе къайленаш Iоаме гlертар йола йоI. Таня курса староста хорш. Общественни балха дукха ха во дlалой я, керттерa дар дешар доаг ихета а дий дика дешар во, дика отличницей йолаш йоалар курсера курсе.

Наурски районии библиотеке юхьехьата йоалленнача хана деш шийг болх дика вlашгlехьбаьккхаб Таняс. Книжкаш дешаршца дика йуьзам лоаттабу хьонача библиотекара. Цо дика Iалаьмду цар хьашташ, массеза кхоачаму за назаш. Хlьта вокхар раьза болаш дакъа лоац утренникашка, книжкаш дешарий конференцешка, гlо ду книжки витринаш, стендаш хьаеш.

Балха да чакхдаьнна а де гlулдахаш хул Таняй. Из районни культура цlен хоре а драма кружоке а дакъа лоацаш я.

Шийна тlадиллa балха а общественни а цхьаькха гlулакх кхоачаш ца деш дитац Бароненко Татьянас. Цудухьа наха лоархl из.

Е. ВАСИЛЬЕВА.

Мохк бовза Iомабу

Дукха ха я Надтеречни района Гвардейскерча юкъерчеи Новогорскерча бархlшерарчеи школай дешархой доттагlий бола. Цхьа дехараш да цар кхоачашдераш: дика дешар, тlехдика дисциплина долаш хилар, шоай хьамсарча Даьхенна мутlахьа хилар. Цудухьа цхьатарра хул цхьаза цар деш дола дика гlулакхаш а. Иштта цхьа бахьан доацаш висденна хlама дац цу школай дешархоша шо-шоай школашка краеведчески музейш вlашагlйоахка лархlар а. Сийлахь-боккхача Даьхенни граждански тlемай сийлен моттигашка экурсе ухаш дукха материалаш хорайир дешархошта. Тlаккха отрядий сборашка дийцар школе краеведчески музей вlашагlйоаллара доl. Массане а чlоагlа раьза хинна тlаьйцар. Тlаккха дlадоладир из атта доаца гlулакх.

Дlаххача хенара тlема сийле тоххараштa юкъе боккхача безамца ухар пионераши дешархойи.

Цу темах йола материалаш лохаш тайп-тайпарча нахах оттабале, дукхача исторически документашкеи предметашкеи хьата бийзар. Цунца бувзаденна хьахилар кхы цхьаькха а лостам — археологи. Цу тайпара школьни музейна тlакхийтар вай края исторех дуьцаш йола материалаш а. Тахан Надтеречни района Гвардейскерча юкъерчеи Новогорскерча бархlшерарчеи школай доалахьа я геттара хьалха дlалхача хана Тийрка йисте яхача племенех йола лаьттах йоахкачара бераштa король тоъал дукха материалаш. Корольча хlамаша хьогойт цу племенай ремеслаш малогlаш хиннай, уж фу деш хиннай, цар ритуалаш мишта хиннай.

Корольча хlамаех йола ерриге материалаш боккъонца хронологически порядкоагlа школьни музей стендаш тlа хьалтехай. Бераша шоаш лора а ю, Iоа а ю уж.

Пионераша чlоагlа безам тlебале дакъа лоац исторически кружока балга юкъе, хlаьта безам бараш хьаит мелд а ба, — йоах Гвардейски юкъерча школай краеведчески музея кулгалхочо, истори хьехаш волча Евгений Николаевич Лукина.

Берешта краеведене гlулакх дукха дезаш хилара, из лаьрхlа Iомаеш хилара тешал ду шийга школерча исторически кружокашкарча стендашеи газеташи. «Прометей» хьалхарча номерашa шоашта теркам тlаоэ дешархой метталхьехархой а. Газеташ сийрдаме, хоза кийчдаь да.

Гвардейски юкъерча школе дешархоша музей вlашагlйоаллача юкъерчал доацаш дакъа лоацам доккха новкъостад дир школьни краеведчески кружок вlашагlъеллачи цунна кулгалдеш волчеи Е. Н. Лукина. Лукина новкъосталца музеерча хlара экспонато, къиметтел лаьцагlа гарго а къоначa краеведашта дуьй гаьнна хьалхa, вай замал хьалхагlарча III—II бlаьшерений историецара хlамаш.

— Хlанз керд-кердa материалаш хьетlаух школьни музейна,— йоах школьни музея кулгалхочо.— Гвардейски юрта историех йола материалаш гулъяь яьнней. Кхетта гlоай юрта истори яьде безам болаш да тхо.

Хьомсарча края истори Iомаеш иштта къахьег Гвардейски юкъерчеи Новогорски бархlшерарчеи школай дешархоша. Цар хьалаш республикерча вокх школай хьалела вlалла дикагlа дац. Цудухьа дуккхача школашна хьокхам эца беза цергара хьамсарча края исторически дlаххача хенах хьадара, Даьхенца безам хургболаш бераш хьалкхедара, хьинаре творчески къахьега уж Iомадара.

З. СУЛЕЙМАНОВ,
Братское шахьа юкъерча школа завуч.

ХАОТТАМ

Тахан республике гlоалех Грозне луьцалуш морхаш а йолаш, лоалама йоачан а йоацаш мелхбузехьара гlаьххьача боарама мух а хьекхаш ца хилеш фегара температура республике гlолла 15—20, Грозне 18—20 градус йовхал йолаш хилеи тарлу.

Дlахорча шин дени шин буса лоалама морхаш а йоацаш, югьъа новагlо морхаш эесам а юллеш, малхбузехьара гlаьххьачи боараме мух а хьекхиш ха хила а фегара температура бийсашка 2—7, денношка 18—20 градус йовхал йолаш хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадугIа, хьажа

РАДИО
20 март

6.30 — «Юрта lуйре» (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненски рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.27 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.20 — Баьчча бlаь шу дизара хетаю. (нохчий меттала). 8.35 — Рахманинов. Концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — «Вахара мах» яхача Плиева повестанара дакъа. (гlалгlай меттала). 15.35 — «Новкъост». Йоккхагlа йолча классашка деша баглараша (эрсий меттала). 16.00 — «Кавказа Iуйре» яха радиожурнал. 17.00 — Москва. 17.15 — Вайна гlулакх мишта ду? (гlалгlай меттала). 17.30 — «Къональ» (эрсий меттала). 18.00 — «Вай индустриальни мохк» (нохчий меттала). 18.15 — Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизарга «Лоамашкара цlагга» яха репортаж. (гlалгlай меттала). 18.30 — Сакъерзаме ашарий концерт. обзор. 7.30 — Хоамаш. 7.40 — Москва. Москва. 15.15 — «Тирна тlалгlеш» яха литературни передача. 15.35 — Ашараш. 16.00 — Москва. 16.30 — Литературни меттала). 17.00 — Концерт. 17.30 — «Вай индустриальни мохк» (гlалгlай меттала). 17.45 — «Призвание» яха радиоочерк гlалгlай меттала). 18.00 — Къонахч (гlалгlай меттала). «Новкъостий, шун письмоех дола концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
20 март

13.00 — Передачай программа. 13.05 — Концерт Заргая Тулаева (нохчий меттала). 13.25 — Школьни каникулий денношка. «Са дика да» яха телевизионни спектакль. 14.40 — «Старт». Спорта телевизионни журнал. 15.20 — Документальни фильм. «Рыбновский берда йисте». 15.35 — Къахьегамца сий долаш ва саг. 16.05 — Ах бlаь шерий йоазонаш. «1933-гlа шу».

16.55 — Искусство эзаеннараш. Ньюсарея халкъа театрах йола передача (гlалгlай меттала). 17.35 — «Угрюм-хий» яха художественни фильм. Шолагlа сери. 19.00 — «Цlи йолча» (ЦТ). 20.00 — «Теремок». 20.36 — Телефильм «Нуркена ткъамаш». 20.45 — Дуьненъюкъара хоамаш. 21.05 — «Утрюм - хий» яха художественни фильм. Кхоалагlа сери. 22.05 — Передачай программа. 22.10 — Фильм-концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ
20 март

13.00 — Передачай программа. 13.05 — «Цlе парус» яха фильм. Лакхарча классашкарча дешаршкта. 13.35 — Школай каникулий денношка. «Гургал бетт, хьаеллалаш ни!», художественни фильм. 14.35 — Ленински урок. Кагирхошта йола передача. 15.15 — «Хараш» яха Iалмедоазара кинопрограмма. 16.15 — Актерийн ролеш (нохчий меттала). 16.40 — Кинолаьхкахой клуб. 17.40 — Документальни фильм. 18.00 — «Кхетама искха бола никъ» яха телефильм. 18.25 — «Угрюм-хий» яха художественни фильм. Пхьалагlа сери. 19.40 — Передачай программа. 19.45 — «Европа: мехкий, событеш, проблемаш. Дуьненъюкъера программа. (ЦТ). 20.30 — «Эфире — «Къональ». (ЦТ). 21.30 — «Алло, оаха таланташ лех». (ЦТ). Кога совпоаш хахкарах Дуьнен Европан чемпионата хьалхе ваьккхераш гойтар. (ЦТ).

РАДИО
29 март

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — «Ленинан никъ» газета 8.15 — Передачай программа 8.25 — Шоана дукхаезача ашарий концерт. 9.00 Нохч-гlалгlайче» яха радиожурнал (эрсий

29 март
ТЕЛЕВИДЕНИ

Школашна каникулаш йолча денношка 12.00 — «Пхьагали погали». Пионерий республиканскн Дворецера тахний спектакль. 12.15 — Футболах лоаза Iомалуча къоначара группайи бераш футболах ловза Iомадеча школайи турнир. 17.35 — Передачай программа. 18.00 — Хоккей ловзара йола дуьненъюкъера чемпионат. Швеция — СССР. Швецера передача. (ЦТ). Юкъ йолаш — телекерданараш (гlалгlайи, эрсийи меттаршка). 20.30 — Къонсамен толамен сийлахьа боккха никъ. Пиите ветеранаша дувц. А. Л. Блохин. 20.35 — Передачай программа. 20.40 — В. Сандов, «Иште барам а нийсаъ» Грозненски телевидени студе спектакль (нохчий меттала).

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

20 МАРТА

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 11.00. Саг йоалларен - яхарех торжественни Ди. 13.00. Йоккхача зале производственно - технически училищай дешархошта лаьрхlа ленински киноуниверситета занятие. «Хургволча тlемахочун» клуб хурга болх беш. 18.00. Хьалхьа драматически театра артисташа оттаяь «Сверстники гроз» яха спектакль хьокхаргья йоккхача зале. Лекционни зале вокальни студе концерт. 20.00. Искусствах йола кагирхошта лаьрхlа кинолекторий.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ЦIА. 10.00. Химкомбината хьалхле яккхара эстола тlарча теннисах ловзарий яхьаш. 17.00. Духовой оркестра концерт.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 11.00. Ленински дешараш. 12.00. «Са хьамсара Даьхе бахьян» яха кинофестиваль «Павел Корчагин» яха кинофильм. 18.00. Общежите бахача кагирхой салоlа сийре.

ХЛЕБОКОМБИНАТА КЛУБ. 13.00. Культура университета занятие. «Ульяновгlар дезале берашта душ хиина кхетам» яха лекци 15.00. «Нохч - Гlалгlайчен писателий художественни литературе В. И. Ленин образ» яхача темах литература обзор. 16.00. «Ленина кхо бlаьсти» яха документальни кинофильм.

ПРОЛЕТБАТА ЦIЕРАГIАРА КЛУБ. 12.00. Дуьнен карта хьалхешка дуьнен халкъашта юкъера обзор. 14.00. «Сакъердаме сахьат» яха бераштa лаьрхlа утренник. 17.00. «Сийлахь - воккхен гаргех» яха кинофестиваль.

КИМ ЦIЕРАГIАРА КЛУБ. 18.00. «Социалистически мехкашкара поэташ — В. И. Ленинах» яха книжкай обзор.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. «Сквозь ледяную мглу» яхача Воскресенске книжках конференци.

29 МАРТА

В. И. ЛЕНИНА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 11.00. «Ильича велакъажар» яхи концертни программа. 12.00. «Са хьамсара Даьхе бахьан» яха кинофестиваль. «Наьна дог» ях кинофильм хьокхаргда.

ХЛЕБОКОМБИНАТА КЛУБ. 14.00. «Выборгски сторона» яха художественни кинофильм хьокхаргда.

ПРОЛЕТБАТА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 14.00. «Ленини бераши» яха бераштa лаьрхlа утренник. 18.00. В. И. Ленина 100 шу дизара хетадаьча художественни самодеятельноста VIII-гlча республиканскн хьажара заключительни концерт.

КИМ ЦIЕРАГIАРА КЛУБ. 18.00. Дуьнен халкъашта юкъерча хьалах лекци. Документальни кинофильмаш хьокхаргда.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 18.00 В. И. Ленина 100 шу дизара хетадаьча художественни самодеятельноста VIII-гlча республиканскн хьажара заключительни концерт.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам. — 2-30-11; бехктахкама секретаре — 3-34-30; партийни вахаран, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта бахамийн письмойн отделей— 3-42-20.

«Грозненский рабочий» издательстви типографи. Революцие проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—2-30-11; ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-20.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

С002124. Заказ № 1837.